

DIRVA

Nr. 9

Sausis-January 23, 1963

Cleveland, Ohio

Pietų Afrikos 'apartheidas'

IŠ ĮVAIRIŲ PUSIŲ KURSTOMAS AFRIKOS NACIONALIZMAS DAIROSI NAUJŲ LAIMĖJIMŲ: ATEINA EILĖ PUSIAU NEPRIKLAUSOMOM BRITŲ TERITORIJOM, PORTUGALŲ KOLONIJOM, O PO TO PIETŲ AFRIKOS UNIJAI, KURIA NIEKieno ZEMĖJE SUKURĖ OLANDŲ IR BRITU IŠEIVIAI. — JIE JĄ IR DABAR TVARKO. NORS JŲ SANTYKIS SU NAUJAI ATVYKUSIAIS JUODAISIAIS YRA VIENAS PRIEŠ KETURIS. — BANDYMAS RASTI VISIEMS PRIEINAMĄ IŠEITĮ NESUSILAUKĖ SIMPATIJŲ UŽSIENYJE.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Alžiro diktatorius Ben Bela neseniai pasigyrė pasiuntęs savo karininkus organizuoti sukilimą prieš portugalus Angoloje. Teisiškai žiūrint, tokiu pareiškimu remiantis, portugalai galėtų kreiptis į JT Saugumo Tarybą. Juk Angolą jie valdo keturis šimtus metų ir teoriškai visi jos gyventojai -- saujelė baltųjų ir milijonai juodųjų turi lygias teises. Tačiau portugalai greičiausia nesikreips į JT organizaciją, nes toji yra pasmerkusi jų valdymą, nors toleruoja didesnę vergiją Rytų ir Vidurio Europoje. Pagaliau, beveik visų naujų nepriklausomų Afrikos valstybių gyvenimo praktika iki šiol rodo, kad nepriklausomybė davė tik neribotą valdžią valdovams ir vargą jų valdomoms masėms.

Dėl tos padėties yra kalti ne europiečiai, bet juodosios rasės nepaslinkimas. National Review redaktorius Wm. F. Buckley, neseniai lankęsis Afrikoje, pasakoja tokią būdingą atsitikimą. Angoloje jam reikėjo persikelti keltu per upę. Ta procedūra užtrukusi lygiai dvi valandas, nepaisant to, kad upė buvusi vos keičiasdešimt jardų platumo. Truputį pagalvėjus, persikėlimą galima būtų sutrumpinti iki pusės valandos, bet vietos gyventojai laikosi kažkokio ceremonialo ir veikia taip lėtai, kad reikia tų dviejų valandų. Atrodo, kad lygiai taip pat buvo kelias ir prieš keletą tūkstančių metų.

Kartu tenka priminti, kad Afrikos juodoji rasė nėra susiskirsčiusi tautomis, bet tik giminėmis.

Modernaus gyvenimo sąlygos sunaikina giminės ryšius ir iš jų pasiliuosavęs žmogus lieka visai vienišas. Dauguma juodųjų valstybių yra įsikūrusios buvusių kolonijų teritorijose ir ribose. Teoretiškai žiūrint, negalima suprasti kodėl visos tos teritorijos nesuliejamos į vieną valstybę. Praktiškai tai nedaroma todėl, kad tai neatitinka naujų valdovų asmeniškiesiems interesams.

Po Portugalijos ir kai kurių britų teritorijų 'išvadavimo', ateis eilė Pietų Afrikos Unijai, kurios režimas jau yra pasmerktas JT. Tai didelė valstybė, kurios teritorija siekia virš 470.000 kv. mylių. Gyventojų ji turi per 13 milijonų: jų tarpe 21% yra europiečių, 3% azijaty, 9% mišrių ir 67% juodųjų. Galima teigti, kad europiečiai ten anksčiau atsirado, negu kiti. Portugalams atradus kelią į Rytus aplink Afriką, olandai, įkūrę savo kolonijas rytinėje Azijoje, netrukus įsteigė Afrikoje uostus savo laivams, palaikantiems susisiekimą tarp metropolijos ir kolonijų. Aplinktuos uostus pradėjo kurti naujakuriai. Tai buvo olandai, vokiečiai ir net dalis prancūzų (hugenotai). Napoleono karų sukūryje tas kolonijas, kuriose buvo rasta aukso ir deimantų, užgrobė britai, kurie pradėjo skatinti britų imigraciją. Dalis olandų palikuonių, kurie save vadino "afrikaans", vilkstinėm pasileido į krašto vidų, ieškodami laisvos vietos įsikurti. Jų pastangos buvo vaisingos, tačiau vėliau kilęs vadinamas britų-burų (boers) karas 1899-1902 sumaikino jų nepriklausomybę ir sudarė britų imperijos ribose Pietų Afrikos Uniją, kuri neseniai visai pasitraukė iš britų commonwealtho. (Britų-burų karas yra daugiau žinomas dėl kai kurių būdingų smulkmenų. To karo eigoje britų pulk. Baden-Powell sukūrė skautus.) Negalėdami atsilaukti prieš skaitlingesnius britus, burai griebėsi moderna partizanų kariavimo būdo, į ką atsakydami britai sugalvojo masinius koncentracijos lagerius, kur karui baigiantis labai žiauriuose sąlygose buvo sutelkta per 100.000 burų. Po kareinės pergalės britai pasirodė esą labai nuolaidūs, davę lygiais teisėmis "afrikiečiams", pripažino jų kalbą šalia anglų valstybinės ir t.t. Šiandien Pietų Afrikoje europiečių palikuonių tarpe yra maždaug 60% "afrikiečių" ir 40% britų kilmės. Savaiame aišku, kad afrikiečių nacionalistų partija turi savo rankose valdžios vairo, o Unijos partija, kurią sudaro daugiau britų kilmės asmenys, yra opozicijoje. Unijos partija yra nusiteikusi už glaudesnius santykius su D. Britanija, tačiau apamai imant, tarp abiejų partijų nėra labai didelio priešingumo, nes abi partijos atstovauja europiečius, prieš kurių vieną

Los Angeles lietuviai sausio 13 d. minėjo Klaipėdos krašto prisijungimo prie Lietuvos 40 metų sukaktį. Nuotraukoje minėjimo programos dalyviai. Sėdi iš kairės: R. Apeikytė, Alg. Glažė, Z. Kalvaitienė, dr. J. Jurkūnas, Mažeikaitė ir muz. A. Narbutas su sūneliais. Stovi: V. Dapšys, A. Jovaiša, A. Kašėlionis, K. Bulota ir V. Bakunas.

KAS KIEK TAUPO LIETUVOJE? (2)

S. Mikučionis skundžiasi, kad "respublikos taupymo kasų bendri vidutiniai rodykliai" -- t.y. įskaitant indėlininkų skaičių bei indėlių dydį -- "du iki 2,5 karto mažesni už vidutinius rodyklius sąjunginių mastu". Tūkstančiui gyventojų 1962.1.1 d. Lietuvoje teko 121 indėlininkas, o indėlių vidurkis, skaitant nuo vieno gyventojų buvo tik 21 r. Tai atspindi ne tik gyventojų pagrįstą nepasitikėjimą valdžios bankais bei kasomis, bet taipogi parodo, iki kokio laipsnio nualinti krašto gyventojai.

yra keturi juodieji. Savaiame aišku, kad įvedus lygius rinkimus, juodieji gautų daugumą ir valdžią, o baltieji turėtų viską palikę bėgti, kaip tai atsitiko tam pačiam Alžire, kurios arabų kilmės vietiniai gyventojai buvo nepalyginamai aukštesnės kultūros negu juodieji Pietų Afrikos gyventojai. Už tat Unijos partijos vadai buvo nuomonės, kad juodiesiems politinės teisės galima duoti tik tada, kai jie bus tam atitinkamai kvalifikuoti. (Kažkas panašaus dar iki šių dienų išsilaiko Pietinėse Jungtinėse Amerikos Valstijose, kur prieš balsuojant reikalaujama įrodymų, kad moki rašyti ir kartais pasiūtaiko, kad tokio testo 'neišlaiko' ir baigę universitetus negrai).

Nacionalistų partija nenorėjo tokio veidmainiavimo. Ji pasirinko vadinamą 'Apartheid', tai yra afrikiečių - afrikaan -- kalbos, kuri faktinai yra sena olandų kalba, žodis reiškias išskyrimą, segregaciją. Jostikslas yra leisti abiem rasėm -- baltajai ir juodajai vystytis atskirai. Bet kadangi baltieji reikalingi juodųjų darbo jėgos, o juodieji dėl jų kultūros lygio reikalingi baltųjų talkos, negalima buvo išskirti abi rases, perkeltiant vienus gyventi vienur, kitus kitur. Už tat juodiesiems leidžiama tam tikruose miestuose gyventi tik laikinai, daugelyje vietų be šeimų. Pastoviai gyventi (kaip indėnai dar šiandien JAV), jie privalo rezervatuose, kurių išlaikymui ir vystimui valdžia skiria

(Nukelta į 2 psl.)

jai. Antai, ypač Lazdijų, Moletų bei Varenos rajonuose indėlininkų nuo tūkstančių gyventojų tik 35-49, o indėlių suma nuo gyventojų galvos 9 - 11 rublių.

1962. 1. 1. Lietuvoje buvo 959 taupomųjų kasų skyriai, kurių 85% buvę prie "ryšių imonių", atseit paštuose. Juose 350,800 indėlininkų sąskaitų bendra 81.1 milij. r. indėlių suma (232 r. nuo indėlininko).

Iš bendro skaičiaus, 64 skyriai priklausė "centrinių kasų", 42 pirmos ir 29 antros eilės kasoms. Laikotarpį nuo 1959.1.1. iki 1962.1.1. kasų agentūrų skaičius padidėjo nuo 497 iki 824. Tuo pačiu laiku bendra indėlių suma padidėjo 36.1%, -- nuo 59.6 iki 81.1 milij. rbl.

Stambiausią indėlininkų grupę sudaro ne darbininkija, bet "tarnautojai ir jų šeimos nariai". Tos kategorijos indėlininkai 1959-62 metų laikotarpį miestų kasose sumažėjo 4.800, o kaime priaugo 6.100. Tai turbūt rišasi su tuo metu vykusia "decentralizacija" ir parodo, kad tos kategorijos taupytojai bene gera dalimi priklausė partijai ir okupacinės valdžios valstybiniam aparatui.

Vos ketvirtadalis indėlininkų

nurodomi kaip "darbininkai". Jų indėlių bendroji suma apžvalgiu laikotarpiu padidėjo maždaug 50% (tarnautojų indėliai tik apie 10%).

Mišriųjų piliečių grupėje esą asmenų, kurie "nenurodė gyventojų grupės, mokiniai, pensininkai" ir kitos smulkios žuvys. Jų indėliai irgi rodo šokią tokią didėjimą.

"Kolūkiediai ir jų šeimos nariai" nors ir padvigubino savo indėlių sumą, lieka tik trečioje taupytojų vietoje. Jų skaičius padidėjo nuo 33,500 iki 48,800. Tai, be abejo, rišasi su šokių tokių jų padėties gerėjimu, tačiau ir su faktu, kad ūkininkams daugiau būtina turėti taupomąją sąskaitą kasoje negu kitiems. Atsakymas gana paprastas: paskutinio surašymo duomenimis, netoli 40% visų ūkininkų pastatų "amortizuota" t.y. griuvėsiuose. Statyti reikia -- gi kas statosi neturėdamas registruotų santaupų, gali būti apšauktas "spekuliantu"... Jeigu tačiau pagalvosim, kad ūkininkai šiandien sudaro krašto gyventojų absoliutinę

(Nukelta į 2 psl.)

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

* TIE, KURIE MANO, KAD KUBOS REŽIMAS YRA SILPNAS ir greitai sugrius, gali labai nusivilti. Chruščiovas yra tas žmogus, kuris daro viską, kad Kuboje komunistinis režimas išsilaikytų.

Tai Daily Telegraph bendradarbio -- Edwin Tetlow nuomonė, susidariusi asmeniškai stebint gyvenimą Kuboje.

Rytų Europos satelitinį kraštų laivai be perstojo plaukia į Kubos uostus. Trečdalis Baltijos laivyno skirtas vien transportams į Kubą palaikyti. Suomijoje statomi trys nauji po 10,000 tonų laivai tiems transportams sustiprinti.

Gavus dar stambų užstatą iš JAV už 1000 belaisvių paleidimą, atrodo, kad gyvenimas nebeturi to įtempimo, kuris pasirodė spa-

lio mėn. ir Castro vėl jaučiasi galįs plūsti Kennedy ir JAV.

* JAV IŠLAIKO 32 TŪKSTANČIUS CIVILIŲ TARNAUTOJŲ UŽSIENYJE, dirbančių 28 įvairiose vyriausybės atstovybėse (ne vien diplomatinėse) paskirstytose po 127 valstybes. Neveltui senatorius Stuart Symington siūlo steigti akademiją žmonėms užsienio tarnybai paruošti.

* ATOMINĖS ENERGIJOS KOMISIJOS PIRMININKAS GLENN T. SEABORG pranašauja, kad 2000 metais pusė krašte sunaudojamos elektros bus imama iš atominių jėgainių.

* IŠ SURASTO DOKUMENTO VIET NAME PAAIŠKĖJO, kad komunistai puikiai žinojo amerikiečių strategiją ir nusistatymą tame džiunglių kare. Jie, esą, vengė įsivelti į didesnes kautynes ir siūstį daugiau paramos, kad išvengus Raud. Kinijos ar Sovietų S-gos intervencijos.

* DAR PRIEŠ VELYKAS POPIEŽIUS JONAS XXIII numato sušaukti į Romą kardinolus, kad išrinkti ir papildyti iki 100 kardinolų kolegijos sąstatą.

* BUV. PREZIDENTAS D. EISENHOWER pristatytas kandidatui Nobelio taikos premijai gauti.

* PAVASARIUI PLANUOJAMAS PREZIDENTO KENNEDY vizitas į Italiją ir Vokietiją rodo, kad nugara atsisukama į de Gaulle už jo atsakymą bendradarbiauti su NATO ir Bendrąja Rinka.

* RAUD. KINIJA PRISIPAŽINO KAD auga sabotažo veiksmai ir partizaninis judėjimas.

* KONGO KARIUOMENĖS GINKLAI neužilgo būsią pervežti į Portugalų Angolą, kur vėl būsią pakviesti JTO kariniai daliniai apsaugoti "nepriklausomybės" kovas ir panaikinti Portugalų kolonijalinį režimą.

Šiandien ir rytoj

NESENIAI 850 žurnalistų dalyvavę de Gaulle konferencijoje, buvo liudininkais revoliucijos, kaip Prancūzija perėjo iš romantinės į realinę erą.

Iki šiam laikui prancūzų silpnybė buvo stengimasis, kad visi juos mylėtų. Jie kurdavo "širdingas" sąjungas, skelbdavo sentimentalius karus, o kolonialines ekspedicijas vedavo po priedangą, kad tai daro norėdami suteikti laimę atsilikusiomis tautomis... Dabar šiam romantizmui de Gaulle nutarė padaryti galą. Jau su Alžiro problemos išsprendimu jis privertė prancūzus atsisakyti nuo sentimentų ir siekti tokios politikos, kuri atitiktų tautiniam interesams. Dabar tą patį metodą ruošiasi pritaikyti ir tarptautinei politikai.

De Gaulle nekaltina amerikiečių, kad jiems savi maršdiniai arčiau kūno. Jis tik konstatuoja faktą, kad vieną dieną Kennedy ar jo įpėdinis galės atsidurti prieš klausimą: pradėti atominį karą, ar padaryti nuolaidas Europos sąskaiton. Ir nėra jokios garantijos, kad Amerika nepasirinks antrąjį kelią.

Pats Kennedy yra pasakęs, kad jo politika bus išvilkta iš romantizmo rūbo. Iki šiam laikui Amerikos diplomatija dvejodavo tarp savo ir sąjungininkų interesų, nenorėdama kitiems daryti skausmo. Dabar jaunieji prez. Kennedžio patarėjai siūlo viską pakeisti. Sprendimus darys ne širdies jausmai, bet IBM mašinos.

-- Aš nemanau, -- sako Kennedy, -- kad Amerika dėl to bus labiau mylima, bet mes galėsime daugiau realizuoti.

PER 18 metų vakarų pasaulis nors ir turėjo nesutarimų, nuomonių skirtumų ir krizių, pasilikdavo vieningas prieš komunizmą ekonominiuose ir kariniuose interesuose.

Šiandien, kaip ir 1945 metais, amerikiečių, anglų, prancūzų, vokiečių ir italų pramoninkai bendru susitarimu aprūpina pasaulį savo gaminiais. Šiandien, kaip ir 1945 metais, amerikiečių lėktuvai, povandeniniai laivai ir kareiviai stovi laisvojo pasaulio sienų sargyboje.

Bet štai de Gaulle sugalvojo viską pakeisti iš pagrindų. Jis nori sukurti kontinentinę Europą, kuri būtų ekoniminiai ir kariniai nepriklausoma nuo anglo-saksų.

Jei Europa nori nutraukti ryšius su Amerika, ar tai reiškia, kad ji bandys suartėti su Rusija, sukurdamą Europą nuo Atlanto iki Uralo? Galimas dalykas.

Kai 1941 metais Hitleris ir dr. Schacht paskelbė karą Rusijai, žinojo ką daro. Tai buvo apskaičiuotas žingsnis. Jie žinojo, kad hitlerinis režimas neturės pasisekimo, jei neapims viso kontinento. Ir jei japonai, paklausę Hitlerio, nebūtų susikūrusi Pearl Harbor su amerikiečiais, vokiečių svajonė būtų realizuota ir baltasis pasaulis būtų pasidalinęs į du lygius blokus: Amerikos ir Europos kontinentus.

Hitleris ir Napoleonas norėjo tą pasiekti karinėmis priemonėmis. Ar galima tai įgyvendinti be karo? De Gaulle niekad neatidengia pilnai savo kortų ir niekas nežino kokie jo tolimesni planai.

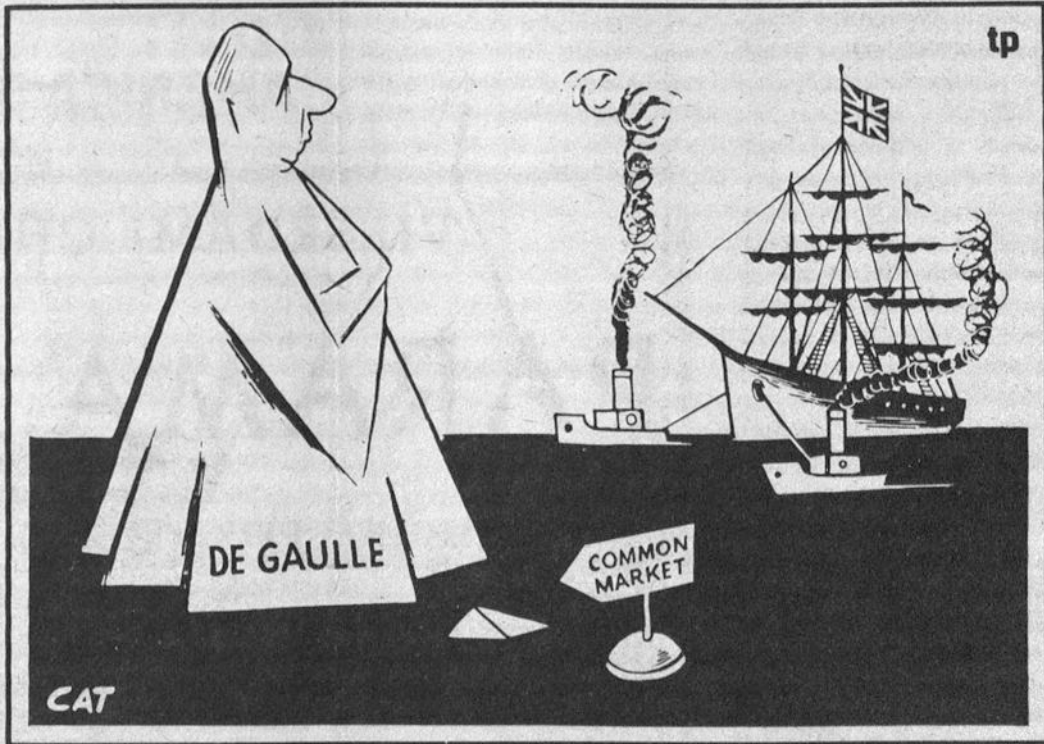
CHRUŠČIOVAS neseniai viename mitinge vėl kalbėjo apie asmenybės kultą ir dar kartą pasmerkė Staliną. Po kalbos jis gavo anoniminį laiškėlį: "Kodėl tu neatidarei burnos, kai Stalinas dar buvo gyvas? Draugas".

-- Kas parašė šį laiškėlį? -- paklausė Chruščiovas.

Salėje įsiviešpatavo tylą. Niekas nepakilo iš vietos.

-- Jūs matote, -- nusijuokė Chruščiovas, -- dėl tos pačios priežasties ir aš tada tylėjau!

(vg)

Ledo kalnas pastoja britams kelią į Europą...

KELI ŽODŽIAI APIE MUZIKĄ ZIGMĄ SKIRGAILĄ JO MIRTIES PROGA

J. ŽILEVIČIUS

Praeitą vasarą Lietuvos Muzikologijos Archyvui kun. Vytautas Balčiūnas iš Romos rašė:

"Prieš kurį laiką muz. Zigmą Skirgailą per rankas atsiumtė savo sukurtų giesmių sutrumpę savo autobiografiją... Manydamas, kad tiksliausia viską perduoti L. Muzikologijos Archyvui, su šiuo viską ir persiunčiu..."

Neužilgo buvo gauta žinia, kad lapkričio 1 d. Kaune mirė muzikas Zigmą Skirgaila. Vėlonis, lyg nujausdamas mirtį, pasiuntė dalį savo kūrinių su autobiografija į laisvąjį pasaulį. Jo autobiografija pusėtinai įdomi.

Gimė 1882 m. gruodžio mėn. 7 d. Naumiestyje (dabar Kudirkos N.). Baigęs penktą skyrių pradžios mokykloje, 2 metus mokėsi Veiverių Mokytojų Seminarijoje, kurios dėl lėšų stokos nebaigė. Pasimokęs 3 metus vargonavimo ir bendrai muzikos Naumiestyje pastuo metu buvusį vargonininku Č. Sasnausko dėdę L. Riskauską, tais laikais buvusį apylinkėję garsų vargonininką, išvyko Varšuvon. Matyt, ten gyveno jo turtingi giminės ir tikėjosi gauti pašalpos muzikai studijuoti. Nieko nelaimėjęs, pėsčias nuvyko Krokuvon. Vargo ir skurdo spaudžiamas įstojo Reformatų vienuolyną ir ten būdamas netikėtai susipažino su turtingu krovnieviu, save kildinančiu iš Lietuvos kunig. Sopocho Stathevičiu. Jis Z. Skirgailai davė mokslui lėšų ir padėjo įstoti Krokuvos konservatorijon, kurioje jis mokėsi vargonų meno su visais privalomaisiais pagelbiniais muzikiniais dalykais, ypač kreipdamas dėmesį į teorinius dalykus ir gilinosi fortepijono skambinime.

Tai buvo 1904 metais kada buvo įsteigta lietuvių inteligentų draugija "Rūta", kuriai priklausė ir nemokantieji lietuviškai kalbėti, bet save skaitę lietuviais. Tokių buvo nemažai kaip Ad. Mickė-

vičius, M. Kartowicz ir eilėkity, todėl susirinkimuose buvo vartojamos abi kalbos -- lietuvių ir lenkų. Lietuvių studentų buvo nemažas būrys, kaip Ad. Varnas, P. Rimša, Zofija Kimantaitė -- vėliau M. K. Čiurlionio žmona, V. Stančikas, A. Zmuidzina-

10 d. jo rūpesčių miesto aikštėje buvo pastatytas V. Kudirkos paminklas ir nuotada Naumiestis pradėtas vadinti Kudirkos Naumiestiu. 1940 - 1941 m. Alytaus gimnazijoje dėstė muziką ir dainavimą. 1941 - 1944 m. vargoninkauja K. Naumiestyje. 1944 m.

Miręs muz. Z. Skirgaila su Sofija Kymantaite-Čiurlioniene.

vičius, K. Ulianovskis, J. Herbachauskis ir kt. Sudarant pirmąją valdybą Z. Skirgaila buvo išrinktas knyginku ir visą laiką studentų tarpe buvo aktyvus.

1905 m. vasaros atostogom atvyko Lietuvon su sietimaustris ku pasu svečiuosna pas Ad. Varną gimes Gosus i Medvilionius. Atostogaudamas susipažino su studentais Kapsuku-Mickevičiu ir Požela, kurie Joniškėje suruošė prakalbas su demonstracijomis, kurių metu buvo nušautos 3 moterys, o Z. Skirgaila sužeistas. Grįžęs Krokuvon ir 1906 m. baigęs vargonus, persikėlė Paryžiun, kur "Schola Cantorum" tęsė fortepijono ir kompozicijos studijas pas prof. G. Bret. Susipažinęs su M. Petrausku, šis prikabino Skirgailą važiuoti į JAV koncertuoti. Abu atvyko į New Yorką 1907 m. birželio mėn. 13 d. Skirgaila M. Petrauskui akomponuodavo ir skambindavo fortepijonu solo, didžiojoje savo kūrinių. Jie koncertavo Naujosios Anglijos lietuvių kolonijose, o rugpjūčio pabaigoje grįžo Paryžiun tęsti studijas.

Susipažinęs arčiau su žinomu skulptoriu A. Vivulskiu, Žalgirio mūšio paminklo Krokuvoje autoriumi, Skirgaila pozavo kunig. Vytauto grupėje. Skirgaila apie tą laiką gavo kvietimą į Mintaują vargonininkauti, diriguoti chorui ir bendrai vadovauti lietuviams muzikos srityje. A. Vivulskio padrąsintas. Mintautoje išbuvo 2 metus. Apie 1911 m. panašiom pareigom persikėlė į Charkovą. Kilus revoliucijai buvo suimtas ir Maskvos kalėjime tardomas Dzieržinskio ir Eidukevičiaus.

1921 m. grįžo Charkovon, iš kur prof. V. Mušinskio pagalba pasiekė grįžti Lietuvon. 1921 - 1928 m. Panevėžio lietuvių ir lenkų gimnazijose dėstė muziką ir dainavimą. 1928 m. apsigyvenęs gimtajame mieste, vadovavo "Dainos" chorui su kuriuo 1930 m. dalyvavo Kaune Dainų šventėje. 1929-1940 m. buvo Naumiestio burmistras. 1934 m. birželio mėn.

telė duoda išsamų vaizdą (tekstą tik pridėti, kad 1959-62 m. tarpe padaugėjo kaimuose esančių taupomųjų agentūrų skaičius):

Indelink. Kat.	Ind. Mil. R.	Indelk. Sk.	Tenka R. Sask.
Tarnautojai	35,8 (44,2)	145,300 (41,6)	247
Darbininkai	20,6 (25,3)	83,300 (23,8)	247
Kolūkiečiai	13,0 (16,0)	48,800 (13,7)	268
Kiti	11,7 (14,4)	74,400 (20,9)	159

1962, I. I. 81,1 (100,0) 350,800 (100,0) 232

Kiek sąskaitų ir indėlių priklauso rusams ir kitiems atėjūnams, sunku spėti. Kiekvieno atveju, jiems priklauso didelis pinigų postų nuosimtis -- 764,000 "darbininkų ir tarnautojų" (pilnai įdarbintų asmenų) skaičius, kurį paduoda oficiali sov. statistika 1961 m.

Palyginimui ir tiksliai vaizdui susidaryti, patieksime keletą skaičių iš 1940 m. priešokupacinio laikotarpio (be Klaipėdos). Sulyginimas vietoje, nes dabartinio rublio perkamoji galia maž-

daug prilygsta senai lito perkamajai galiai.

Keturi stambesni Lietuvos bankai 1940, I. I. santaupinių indėlių turėjo 125,5 milij. litų -- palyginus su 81,1 milij. rbl. 1962, I. I.

1960 m. visi Lietuvoje esanti sovietų bankai ir kredito kasos ūkinėms organizacijoms bei asmenims išmokėjo 497 mil. rbl. kreditan. 1940 m. penki stambesni bankai/kasos tokių kreditų buvo išdavę daugiau kaip 515 mil. litų.

ininės rašybos ribų pakako prie normalios rašybos pridėti žodį "Ped." Šis dalykas turės būti sutvarkytas.

Vėlonis turėjo stamboką bosą, bet nesiskverbė į solistus. Kai pradėjo veikti ir Kauno opera, Skirgaila mokytojavo Panevėžy.

Jis buvo kviečiamas operon, bet mandagiai padėkojęs, iš karto atsisakė, nesileisdamas į joksias derybas. Kai lankėsi JAV, buvo išleistas su Skirgailos nuotrauka atvirukas, po kurią buvo parašas: "Pirmasis lietuviškas artistas pianistas ir kompozitorius". Grįžęs iš JAV ir šiaip atostogų metu vienur kitur dalyvaudavo varkėliuose kaip pianistas.

1952 m. gruodžio mėn. 7 d. dedikuotas Z. Skirgailai proga 70 metų sukakties S. Čiurlionienės eilėraštis vargiai kur yra spausdintas, čia jį patiekdame pilnu moje tokią tvarka, kaip jis buvo užrašytas (kaip matėme, Skirgaila tam eilėraščiui parašė muziką, dedikuodamas S. Čiurlionienei).

"Gerajam Bičiuliui Zigmui Skirgailai su širdingu linkėjimu išgyventi dar daug kūrybinių metų -- Sofija Čiurlionienė"

"Viešpatie, Tu, kurs žingsnius mano lydi kančia
Sielai nuskaidrint
Jėgą man duoki tai kančiai pakelti,
Jėgą man duoki nekrist po našta, Viešpatie.
Viešpatie, Tu, kurs ir džiaugsmą siunti man
Širdžiai sutvirtint,

Jėgą man duoki džiaugsmę grožį rasti.
Jėgą man duoki giesmę ją paversti,
Jėgą man duoki
Viešpatie!
Viešpatie, Tu, kurs gyvenimo slenksty
Lauki manęs,
Duok man jį peržengt be baimės mirties."

**DIRVOJE GALITE ĮSIGYTI
AR UŽSISAKYTI NAUJAI
ISLEISTAS KNYGAS:**

Gen. V. Nagius - Nagevičius, gyvenimo ir darbų apžvalga\$6.00

Stasys Santvaras — Aukos Taurė — autoriaus penktoji lyrikos knyga \$2.50

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBO NAMAI - JŪSŲ NAMAI

Visi kviečiami lankytis ir jaukiai praleisti laiką.

Klube veikia skaitykla, kurioje rasite beveik visus lietuviškus laikraščius ir žurnalus, penktadieniais galite klausyti radijo valandėles bei pasistiprinti bulviniais blynais ir kitokiais valgiais.

6835 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio EX 1-1143

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345

13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DAILIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

so light, so right, and oh, so refreshing!

enjoy
STROH'S
and taste
what
fire-brewing
does for
beer flavor!

Premium
quality always...
popular prices
everywhere!

The Stroh Brewery Co., Detroit 26, Michigan

AMERICA'S ONLY FIRE-BREWED BEER

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

MIDWEST MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-1731

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

German Brandy 5th \$4.79
Kron-Brannvin Aquavit. 5th \$3.98
Dujardin German Brandy 5th \$5.29
Old American Whiskey Full Qu. \$3.98

Chianti Import. Wine Qu. \$0.98
Bordeaux French Wine 5th \$0.98
Zeller Schwarze Katz 5th \$1.29
Ambassador Vermouth 5th \$0.98

DIRVA

★★★
THE FIELD

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio. Telephone: 431-5344
Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

RINKLIAVOS TIEMS PATIEMS IR KITOKIEMS TIKSLAMS

"Turime suderintomis pastangomis padėti tiek asmeniškai, tiek ir organizuotu būdu praplatinti veiklos kelią ir suderintomis gretomis eiti į žmogiškuosius ir tautinius tikslus", sako Draugo vedamajame Pr. Gr. (sausio 19 d.). Ten pat siūloma pasvarstyti, kaip surasti "naujų veiklos būdų, o svarbiausia, kad suderinę veiklos priemones, tikslingiau siektume pagrindinių tikslų, nes visų bendras reikalas — duoti daugiau jėgų Lietuvai ir lietuvybei".

Vargu, ar būtų likę abejonų dėl pagrindinių tikslų. Bet veiklos priemonių suderinimas tikrai reikalingas svarstymų.

Štai, neseniai skelbėme, kokiomis priemonėmis į bendrąjį tikslą jungiasi LN Talka. Savo atsišaukimus skelbia ir ALT ir ALB Centro Valdyba. Tuose atsišaukimuose glūdi "priemonių suderinimo" momento stoka. Visų mūsų veiksmų planuose prasimuša anglų kalba knygos leidimo reikalas ir tam reikalui lėšų stoka.

ALT atsišaukime skaityme:

"Susilaukus stipresnės visuomenės moralinės ir medžiaginės paramos, bus leidžiamos anglų kalba knygos apie mūsų tautą ir jos šiuolaikinius rūpesčius".

ALB CV savame atsišaukime jau gali pasigirti, kad ji jau "leidžia anglų kalba mokslinį veikalą, kuriame bus nušviečiama mūsų tautos tragiška padėtis ir siekimai. O taip pat ir toliau skleis ir platins Lietuvą liečiančius leidinius svetimomis kalbomis".

Ir vienu ir kitu atveju reikia lėšų, kurias sunešti esame kviečiami tiek Vasario 16 proga, tiek ALB-nės skelbiamo aukų vajeus metu, kuris tęsis net 3 mėnesius.

Kas jau kas, bet knygų anglų kalba leidimas galėjo būti suderintas. Tiesa, ne vienos knygos reiktų. Jų niekad nebus per daug. Kad tik joms leistų būti lėšų. Bet visiems veiksmams prašant lėšų, ir tam pačiam reikalui, pinigų gal kiek atsirastų, bet nei vienam, nei kitam, pasiskirsčius, vėl neužteks.

O kiek metų dar kalbėsime apie tai, kad "bus leidžiamos anglų kalba knygos"...

Neveltui tai ir atsiranda nauji ir "originalūs vaiai", kurių vieną, vietoje lauktuvių, atsivežė ir V. Tysliavienė iš Vilniaus.

Per J. Stuko radijo programą New Yorke, išgyrusi naujų namų statybą ir paklausta, o kaip senieji namai prižiūrimi, ji atsakė:

"Tai vot su senaisiais man atrodo, kad jie per daug (juos) apleidę. Aš jiems netgi siūliau, sakau, kad iš Amerikos mums reiktų praveisti vaju ir atvežti didelį kiekį dažų, kad jie, statydami naujus namus, neužmirštų, kad reik prižiūrėti ir senuosius. Tie senieji namai yra nepaprastai gražūs. Jie skundžiasi, kad dažų nėra, pas juos didelis trukumas, bet jie tikisi ir šį reikalą sutvarkyti".

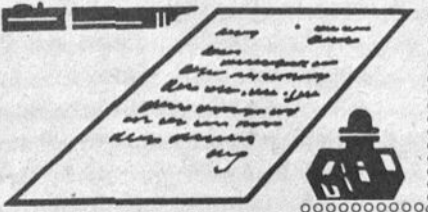
— Manai, kad vaju dažams čia padarytume Amerikoje, tai jie priimtų tuos dažus? —

— "Aš manau, kad mes pravestume vaju, bet ar jie priimtų tuos dažus, tai jau kitas reikalas".

Vaju sezono, tai gana būdingas pokalbis. Vaju praveisti, pravestumėm, bet ką su vajeus gėrybėmis darysim — jau kitas reikalas.

(jė)

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

NEBŪKIM LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAIS...

Perskaičius Kęst. Reikalo straipsnį: "Dvi Premjeros Chicagoje", sunku susivokti, ką K. Reikalas kritikuoja: ar įvykusį spektaklį "Gatvės Vaiką", ar scenos Darbuotojų Sąjungą? Kaip atrodo, Sąjunga susilaukė daugiau dėmesio, nei praėjęs spektaklis. Pro visą pastatymą K. Reikalas prabėgo veik nesustodamas, o ties Sąjunga ir suklupo. K. Reikalas rašo:

-- "Lietuvių Scenos Darbuotojų Sąjunga per paskutiniuosius su viršum dvejus metus nepastatė, nė vieno dramos veikalo, nė vieno meninio žodžio koncerto (išskyrus metinių teatrų balių

programas) nesurengė." Norėčiau paklausti, kur K. Reikalas dvejus su viršum metus gyveno? Jei jis gyveno Chicagoje, ar bent sekė spaudą, tai šis jo neapdairumas -- nedovanotinas. A. Dikiniui pareiškime 1962 m. gruodžio 29 d., tilpusio "Draugo" kultūriniam priede, buvo kukliai paliesta ir Scenos Darbuotojų veikla. Tikiuosi, jog K. Reikalas leis man praturtinti jo žinių bagažą keliom informacinėm žinutėm apie Sąjungos veiklą: 1960 m. kovo mėn. 13 d. P. Vaičiūno komedija "Prisikėlimas". Režisierius -- A. Rūkas. 1960 m. balandžio 30 d. "Prisi-

programas) nesurengė." Norėčiau paklausti, kur K. Reikalas dvejus su viršum metus gyveno? Jei jis gyveno Chicagoje, ar bent sekė spaudą, tai šis jo neapdairumas -- nedovanotinas. A. Dikiniui pareiškime 1962 m. gruodžio 29 d., tilpusio "Draugo" kultūriniam priede, buvo kukliai paliesta ir Scenos Darbuotojų veikla. Tikiuosi, jog K. Reikalas leis man praturtinti jo žinių bagažą keliom informacinėm žinutėm apie Sąjungos veiklą: 1960 m. kovo mėn. 13 d. P. Vaičiūno komedija "Prisikėlimas". Režisierius -- A. Rūkas. 1960 m. balandžio 30 d. "Prisi-

Pastabūs ir paslankūs mūsiškės išeivijos stebėtojai, kartkartėmis užbėgę jos priekin, yra šaukę ir šaukia, kad sustoti ir apsidairyti laikus, — protas ir siela išeivijoje ėmė išsekti!

Padėtis liūdna, slogi. Nepridengta akim dažnai ir žiūrėti sunku. O šaukti, išpėti reikia ne dėl talento šaukti, bet kad tiesa nemirtų.

Reikalo ir tiesos vardan, Br. Raila, A. Mažiulis, St. Santvaras ir kt., pasitikrinę, jog daugelio daug kartų kartotos frazės apsunkina matyti tikrą dalykų padėtį, ėmė Dirvos puslapiuose piešti ryškius mūsų išeivijos paveikslus.

Apsiginklavę lopetėlėmis, kalteliais, šepetukais ir rakteliais, pradėjo mus tempti prie emigracijoje mirusių lietuvių mauzoliejų, juose išrikiuotų lakuotų karstų.

kėlimo" -- antrasis spektaklis. 1962 m. balandžio 23 d. "Literatūros ir dainos koncertas" -- dalyvaujant rašytojui A. Gus. taičiui. 1962 m. vasario 3-4 ir 11 dienomis S. Čiurlionienės pasaka "Dvylika Brolių Juodvarniais lakščiusių" -- rež. Z. Visockienė. 1962 m. gegužės 12 d. tas pat spektaklis kartojamas gastrolėse -- Clevelande. 1963 m. sausio 5 ir 6 dienų Dario Niccodemi komedija "Gatvės vaikas" -- rež. A. Dikinis.

Kaip matote, per nepilnus trejus metus: trys premjeros, dvi aštuonis spektaklius, vienas koncertas ir du balių (drėstų ir juos įjungti). Patikėkit, mes tuo tikrai didžiujamės, kad nežiūrint visų sunkumų, pajėgiam kas metai šį tą padaryti. Tad kaip reikėtų suprasti K. Reikalo ankstyvą pareiškimą?

Ir štai, būk žmogus atlaides, ir stenkis nepastebėti to prie skonio, lietuviškai vadinamo, "pikta valia", prasisakiusio straipsnyje.

Visai sutinku su K. Reikalo nuomone, kad darbas, stoka pasirušimo, visus kankina. Galbūt dėl šios, o ne kitos priežasties, šis K. Reikalo straipsnis išėjo toks, kokią jį skaitėme. Jei K. Reikalas būtų, taip jau, sąžiningai į savo darbą pažiūrėjęs, naudojės tiksliai informaciją ir nesivaikęs gandų, kaip:

-- "Chicago lietuviai daug kur kalba, kad jeigu "Atžalynas" nebūtų užsiangažavęs "Aukso žaism", vargu ar scenos darbuotojai būtų išjudę..." -- gal viskas ir jam kitaip atrodytų. Juk taip nesunku buvo pasukti telefoną Sąjungos pirmininkei S. Adomaitienei ar A. Dikiniui. Būtų daug rašalo sutaupęs. Užtenka gandų gyvenime, kam dar spaudoje skleist.

Taigi, ar K. Reikalui patinka ar nepatinka, bet Sąjunga yra. Ar ji gera, ar ji bloga -- tai jau kitas klausimas. Reikia tik džiaugtis, kad tokia Sąjunga, nežiūrint visų sunkumų, nesubyrėjo. O ji bus tokia, kokią mes ją visi padarysim. Nebūkime "laidotuvų direktoriais". Nevienu spektakliu, ne vienu režisieriumi, aktoriu, ne vienu visuomenininku palaikojom. Nelaidokim dar gyvos Sąjungos! Gal jau užteks! Geriau visi į talką -- kam dar šiek tiek teatras rūpi. Lietuvių Scenos Darbuotojų Sąjungos durys atdaros visiems. Teatrai per naktį negimsta. Teatras -- daugelio žmonių, o ne vieno aktorių, sunkaus ir ilgo darbo rezultatas. Atėkit su savo išmintim, su savo plunksna ir konkrečiai prie darbo prisidėkit. Atimkit iš Sąjungos aktorių reklamos, spaudos darbą, atimkit kalimą dekoracijų, rūbų siuvimą, administraciją, o palikite mums tik mūsų darbą -- repetavimą. Tada mes jums ačiū pasakysim. Ir visi darniai tilpsim į vieną Sąjungą tam pačiam tikslui -- teatrui.

Dėkoju K. Reikalui už suteiktą dėmesį mūsų Sąjungos spektakliui, Dario Niccodemi komedijai -- "Gatvės Vaikas". Z. Kevalaitytė-Visockienė Chicago

KAD NEMIRTŲ TIESA

ST. JARAS

Neįžaisdami mirusių palaikus, ekskursantus jie pravedė tyliai, vien akių mostu sakydami -- "žiūrėkit!"

Matėme be laiko įgulusius Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo liudininkus, daktarus, levitus, evangelistus. Stebėjome buvusius departamento direktorius, referentus, valstybės išdo ramstyčius stipendininkus, švietėjus, tėvus ir senuolius, išeivijoje užbaigusius, baigiančius ir tik pradėjusius studijas. Toliau... toliau vilų savininkai, krautuvinninkai, barų-užeigų laikytojai, biznieriiai, ant doleriais prikimšto čiuzinio mirę ir apmirę tautiečiai.

Kodėl Br. Raila, A. Mažiulis ir kiti mus tempė prie mauzoliejų? -- Šiandien kitokia atsakymo dar nerandu, tik spėjau jų nepasakytą norą -- parodyti tiesą. Ir niekas taip žmogaus neįžaisdžia, kaip tiesa. Galima pykti, juoktis, bet tiesa lieka tiesa!

Dauguma išeivijoje numirę nespėję nusipirkti lietuviškos knygos, užsiprenumeruoti liet. laikraščio, nepamatę mūsų aktorių vaidybos scenoje, meno parodos, neišgirdę koncerto. Jie pavėlavo vaikus nuvesti šeštadieninę mokyklon, neturėjo laiko pesčiom ar automobiliu patys atvykti į tautinės šventės, tautai nusipelnusių asmenybių pagerbimus.

Jie kažkur skubėjo. Skubėjo į nusipirktus savo mauzoliejus ir vis stigo laiko piniginei atverti, čekį pasirašyti, degantį lietuvišką reikalą paremti.

Skubėjo ir numirę be pėdsako lietuvių tautai ir išeivijai.

Gaila mirusių, gaila ir būsimojo Lietuvos istoriko, jei jis pasišaus ieškoti ženklų lietuvių emigracijai surasti, jos minties kelius atsekti. Sunku bus istorikui kapstyti suplaktoje dykinėje.

Gal ir nebe prasmės mūsų kaimenių ganytojai susirūpino katalikų katedroje, Washington, pastatyti -- įrengti lietuvių vardo koplyčią.

Ištremties keliais kryptuodami juk jau statėme akmenis, kryžius, kabinome misingines ir medines lentas; kodėl tad doleriais neužlyginti ištryptą dykinę? Gal Washingtono koplyčion užklydęs piligrimas ir sumes lietuviui atminti potėrį? Visko būna, kai protas ir siela pradeda nusekti.

Lietuvis, kaip ir senovės rusas, pinigų bet kur ir bet kaip nemėto. Iš piniginės išvibinta kapeika privalo bū-

ti surišta su altoriaus pastatymu, baldakimo atnaujinimu, varduviu ir išger-tuvėm, mokyklų -- vienuo-lynų Indijoje ar Kinijoje statymu. Oi, koks puikus žalumų lietuvis! Jis nori būti paminimas "beach'iun" nusikrausčius, nenori Kinijoje būti iškeiktas, Dangaus užmirštas. Lietuva, lietuvi-bė, lietuviški reikalai išeivijoje -- kokia iš to nauda, jei Danguje angelai vainiką tau pina.

Ir vėl grįžtu prie "archeologų bei geologų". Railos, Mažiulio, Santvaro ir kt. Dirvoje mums suruošę ekskursijų. Jos, ačiū Jum, buvo pravestos geru laiku ir nuostabiai. Mūsiškės išeivijos dvasinio mirimo ir apmirimo priežastys tampa vis aiškesnės.

Bet Dirvos puslapius sulenkus, nusišluosčius apraso-jusių akinių stiklus, pašė-lusiai sunkus gailės žmo-gų užgožia.

Tiesa, liūdėti galima il-giau ir trumpiau, bet kas toliau?

Lankyti vien mauzolie-jus, susikaupti trumpam, a.sidusti, kumščiu krūtinėn belsti būtų kažkas panašu į nesi aigiančias Vėlines. Numirę prikeliame nesileidžia. Jie užsispyrę. J. Vadianio žodžiais -- "Pasaulyje nieko nėra atkaklesnio už numirėlį: galima supiausti į gabalus, bet įtikinti jo negalima".

Tad ką daryti? Labai madoje dabar "frontai". Pasak Metmenų žurnalo, esą trys "frontai". O kad taip sudarius frontą (be jokio žyminio numerio) lietuvių apmirusius "nelaisvėn" paimti?

Spėju, -- mūsų būtų sunkus, bet visu frontu žygiuojant gal pasisektų atkovoti prideramą vietą ir pagarbą marinamai lietuviškai knygai, laikraščiai. O gal dar pavyktų užimti siaurų kompanijų susibėgimų pilaites-mauzoliejus, juose surasti vietos lietuvių menininkų kūriniui prisiglausti.

Užėmus pilaites, pratie-sus prietilčius, gal ir pilai-čių savininkus (kartu su vaikais!) pasisektų išvesti į šviežesnę orą...

Be abejo, lietuvių kultū-ros ir lietuviybės apraiškų "priešas" lengvai nesileis apsupamas. Bet ryžtu ir vi-su frontu puolant šį tą būtų galima laimėti.

Priartėjus prie mauzolie-jų, trauktis nuo jų nebede-rėtų. Tegų užverda mūsų dėl šviesos ir tiesos.

Paraginkit savo
pajįstamus užsipre-
numeruoti DIRVĄ

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS
DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBASKAS,
sekretorius

CHICAGO PHONE242-4395
SUBURBAN PHONE656-6330

MOKAME

4 1/2%

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

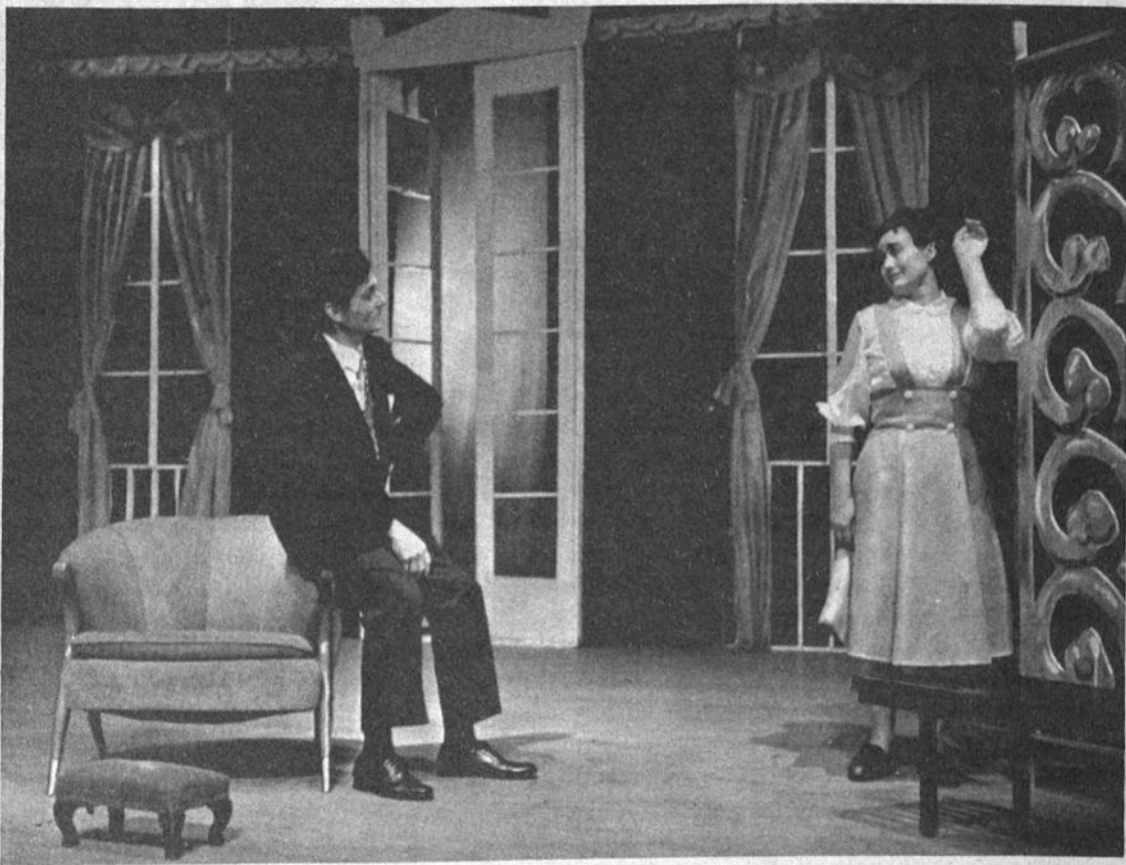

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanuskas, Pres.

Iš vaidinimo "Gatvės vaikas". Alfą Brinką ir Mariją Lemešytę.

P. Petručio nuotrauka

GATVĖS VAIKAS

Balys Chomskis

Šio sezono pradžioje teatromėgėjams yra kopasidžiaugti. Kiekviena premjera atneša ką nors naujo, reikšmingo, įspūdingo. Pūkelevičiūtės "Aukso Žąsis" -- pasaka, parašyta skambia, eiliuota kalba, turinti daug glaudžios dialoginės replikos, sąmojaus, satyros. Pirmasis veiksmas -- dinamiškas ir daug žandantis, kuriame aktorių kvartetas (Vilutienė, Kelečius, Stakauskas, Juodka) puikiai skambėjo. Trečiasis veiksmas -- per daug ištęstas, rodąs autorės lyg ir nuovargį, o svarbiausia, ir iš viso, pasakoje yra mažai oro moterų rolėms. Atsisakyti to žaismingiausio elemento scenoje yra didelis nuostolis. Skambios eilės dar savęs nepateisina, jei nėra poetiškam žodžiui emocinių sparnų. Nežiūrint to, "Aukso Žąsis" veikalui buvo surasta naujų sce-

nių formų ir tai reiškia didelį žingsnį į priekį mūsų teatru.

Po tos pasisekusios premjeros, priešspektaklinė Niccodemi "Gatvės Vaiko" nuotaika buvo įrzi, bloga. Daugelis samprotavo: kam ir kodėl šis veiksmas? Man atrodė, kad režisierius Dikinis stato spektaklį ant kortų, kviesdamas svarbiausiam vaidmeniui Scampolo Lemešytę ir Kėželiene. Viena -- per daug jauna, kita, brutaliai kalbant, -- per sena. Eini į teatrą nieko gero nesitikėdamas, bet štai -- tamsumoje sužiba žvaigždės. Iš pradžių netiki, vėliau viską užmiršti ir gyveni tuo, ką matai.

"Gatvės Vaikas" veiklas -- ištisa grandinė komiškų situacijų, humaniškos šilumos, kur kiekvienas vaidmuo -- atskiras žmogus su savo geru ar blogu

pasauliu. Dikinio režisūra siekia atviro teatrinio vaidinimo, neatitrukdama nuo gyvos konkrečios tikrovės, kuri sudaro komedijos pagrindą: personažų žaidimas, situacijų komizmas. Režisieriaus darbas pasižymi vienu geru privalumu -- meniniu skoniu ir saiku. Jis niekur netirština spalvų, negudrauja, bet ir niekur veikalo tekme neužplaukia ant seklumos. Atrodo, kad šis spektaklis ėjo šiek tiek kitų spektaklių priekyje, ir, be abejo, jomeniniam lygiui atsiliepė Marijos Lemešytės pasirodymas Scampolo rolėje.

Aktoriaus sekmė -- ten, kur jis atitruksta nuo "teatro" ir pasidaro realus žmogus su savo psichologija, savitu vidiniu pasauliu, gyvu veidu. Dažnai sakoma: jis -- ji vaidina gerai ar blogai. Apie Lemešytę negalima pasakyti, kad ji vaidina gerai. Ji -- yra. Ji yra pilnakraujė mergina su visais jaunumo charakterio bruožais ir jų detalėmis. Ar Scampolo juokiasi, ar gudrauja, verkia ar taria aštrias replikas -- visur jai tiki: samojus -- staigus, netikėtas, moralinio jausmo pranašumas plaukia savime iš Scampolo vaidmens. Meniniu ir sceniniu požiūriu Lemešytės darbas yra naujiena mūsų scenoje.

Vaidybinio lengvumo mažiau jaučiame Alės Kėželienės Scampolo paveikslė. Nenuostabu, juk -- pirmas jos didelis žingsnis scenoje. Lemešytės įtaka -- didelė ir čia nieko blogo, bet ir aiškėja jos individualūs bruožai: ji -- atkaklesnė, vaikiškesnė, ir natūrali jaunatvė turi taip pat savo vertę. Elena Rukuižienė (Franka-pikčiurna) -- efektinga, kandi ir labai komiška. Kartais užtenka jai pasirodyti scenoje

toks neįdomus! Ir mama taip sako.

Išbėgdama nusitraukiu pelargonijos žiedą. Senelė liepia neliesti vazoninių gėlių. Liepia! Užtat ir neiškenčiu nenutvėrusi lapo ar žiedo. Tada apsidairau, ar nematė. Kai pamato, barasi. O man tik juokas. Jei nesibartų, būtų čia labai neįdomu.

O! Tik atsiminiau. Laiptai. Į rūšį. Iš lauko grįžtu atgal. Kas antrą laiptą, kas antrą... Smagu išokuot. Gale -- sandėliukas. Už dvejų durų. Toks pustamsis, paslaptingas. Šaukštą aš jau turiu pasislėpusi vienoj spintelėj, už didelio molinio dubenio su kruopomis. Uždarau duris ir užsižibinu mažą lempele. Čia rauginti grybai, čia vyšnių uogienė, čia tokia grietinė, kaip darydavo Lietuvoj. Ne, šitų nenoriu. Jau žinau! Ko nors rūgštaus. Va. Didelės stiklinės. Trukt gumele, -- lengvai atsido. Tik porą šaukštų; aš daugiau nenoriu. Pyčiu. Ir obuolinės košės. O, well! Galiu paragauti ir vyšnių sirupe, nors nealkana. Dabar. Atsargiai užlyginu paviršių aplaizytu šaukštu. Tada uždarau. Guma nebeišsitempus, -- tai nesvarbu. Močiutė, kai pastebės, puls tėvelį, klausinės mamą, klausinės senelį... O keiksis! Puls ir mane. Ir vis keiksis. O man juoko! Sakiau draugėms, kad aš randu daug fun ir šitame užkampy.

O, well. Nieko čia labai įdomaus apie uogienes. Paskui senelė randa apipelėjusias, turi išmesti. Tai kas? Kam jas ir daro? Pilnos krautuvės tų stiklinių ir dėžių. Iš viso, koks fun apie valgius! Nuo pat mažų dienų visi mane kankina, labiausiai -- mama; kartais net muštis norisi dėl jos raginimo valgyti. Valgyti. Valgyti, ir valgyti ir valgyti... Savo lunch mokykloj

ATŽALYNO ATGIMIMAS

Tai vardas jau nepaprastai ryškiomis raidėmis įrašytas į mūsų teatrinio meno istoriją. Stovyklinėje ir pradinėje emigracijos aplinkoje jis nepasidavė pigaus efekto ieškojimui, bet su pasiryžimu siekė teatrinės tiesos.

Mintyse praeina eilė režisorių, davusių "Atžalynui" savitą veidą: Stasys Pilka, Antanas Škėma, Vytautas Valiukas ir Jurgis Blekai-

(3-čias veiksmas) ir matai tuš. Šios moters charakterį, bet jai trūko nesuvaldomo pykčio siautimo, kuris išauktų didesnį kontrastą tarp jos ir Brinkos (Tito) paveiklo. Alfo Brinkos pagrindinis vyrų vaidmuo turi daug gerų pusių, bet šiek tiek ir trūkumų. Vietomis jis forsuoja vaidmenį, daug juda ir mažai gyvena scenoje. Teigiamas bruožas Brinkos darbe yra tas, kad moka atskleisti komiškas situacijas rimtai ir išsaugo tą rimtumą per visą spektaklį. Ryškus -- priverslinas meilėlavimas, ir tikras jausmas suskamba efektingai atsišveikinime su Scampolo.

Elena Blandytė (Emilija) -- puošni, elegantiška egoistė; jos gera, išraiškina mimika: jos veide atsispindi moteriškas gudrumas, slepiamas ir neslepiamas džiaugsmas, visa tai aiškiai sako apie jos vaidybinio diapozono plėtimą. Jos dialogas (2-šas veiksmas) su Radvilu (Giulio) -- geraširdžių, momentais buku tinginių, yra gyvas, pikantiškas. Radvila -- lakoniškas ir satyriškai įdomus, nors nevisur stipriai valdo žodį, bet puikiai išnaudoja komiškas situacijas.

Mažos rolės, kaip retai pasitaiko, -- labai charakteringos, kurias atliko su sąmoju ir komizmu Juozas Raudonis, Vacys Petrauskas ir Stasys Bernotavičius. Dėl paskutiniojo kyla abejonų: kuomet jis pirmą kartą pasirodo scenoje, daro įspūdžio pusamžio kvaišo, vėliau paaiškėja, kad jis -- buvęs mokytojas. Mokytojas gali būti senas, truputį suvaikėjęs, bet niekad -- kvaišas. Režisierius galėtų surasti įdomesnių spalvų tam vaidmeniui, kuris labiau derintųsi su veikalo pabaigos mintimi.

Dailininko Jurgio Daugvilos dekoratyvinis scenos apipavidalinimas -- kuklus, charakteringas kiekvienam veiksmui: apšvietimas -- Kazio Oželio, scenos technika -- Česlovo Rukuižos ir visų padėjėjas -- Pranas Beinoras.

tis. Siekta ir duota daug. Nepaprastai teko apgailestauti, kai po eilės stiprių spektaklių Chicagoje, "Atžalynas" turėjo pertraukti savo veiklą.

Pagaliau 1962 metų gale, tiek laiko nutekėjus nuo pirmosios "Atžalyno" premjeros (1946 m. sausio 29 d. Hanau buvo pastatyta Kazio Binkio pjesė "Atžalynas"), šis kolektyvas vėl pakilo bendram darbui. Ir Chicagoje lietuviai dvi dienas turėjo privilegiją gerėtis šio bendro darbo vaisiais -- puikiu pastatymu, stipria vaidyba -- lietuviškuoju Teatru.

Praėjus "Aukso Žąsis" premjerai, pavyko kai kuriuos aktorius, užkulisyje dar besimančius grimą užklausti, kas jiems labiausiai imponavo šiame pastatyme.

Jonas Kelečius, "Atžalyno" narys nuo pat jo įsisteigimo 1946 m., pabrėžė, kad labiausiai džiugina pati galimybė per "Aukso Žąsį" vėl dirbti teatrinį darbą atgaivintame "Atžalyne". Aktoriaus darbu gerą medžiagą duodanti "Aukso Žąsis" manau yra priimtinas vaidinimas ir plačiam žiūrovų skoniui. O žiūrovas teatrui -- būtinybė. Todėl "Aukso Žąsis" pastatymas, turiu vilties, iš karto pastatė tiltą tarp atsikūrusio "Atžalyno" ir teatro lankančios publikos. "Aukso Žąsis" padės sudaryti tą nuolatinį ryšį tarp teatro ir žiūrovo, kuris taip būtinas tolimesnei "Atžalyno" teatro grupės egzistencijai. "Aukso Žąsį" žiūriu viltinai, kaip viltinai žiūrima į kiekvieną naujo darbo pradžią, nes jei nebūtų tos vilties, nebūtų nei pradžios. Gi "Atžalynas" dabar juk tarytum iš naujo atgimsta. Jis vėl išgyvena pradžią.

Neseniai Chicago atsikėlęs atžalynietis ir Montrealio Lietuvių Teatro buvęs narys Kazys Veselka, atsakydamas į klausimą sako: "Sunku būtų iškelti vieną kurį labiausiai imponuojantį "Aukso Žąsis" momentą, kada peršasi keletas skirtingų savo būdžių -- bendra paskirtimi. Ir vis dėlto pirmiausiai iškyla muzikinis spektaklio momentas, jo ritmas ir žaismingumas. Taip pat stipriai imponuoja tradicinės pasakos sužuto vystymas mūsų kasdieniško gyvenimo elementais...

Stasė Kiešaitė šį klausimą atsakė sekančiai: "Tai klausimas, apie kurį net nepagalvojau, pradedama tame veikale dirbti. Man "Aukso Žąsis" greičiau buvo simboliu atgimimo "Atžalyno", kuris savo pastatymuose ieškojo meninės tiesos, stengėsi statyti veikalus, turinčius meninę ir literatūrinę vertę ir nesivadovavo pigiais efektais, kad pritrauktų didesnę žiūrovų skaičių. Gal greičiau jo tikslas buvo ugdyti žiūrovo skonį vertingais kūriniais.

Pasiūlius Birutę Pūkelevičiūtei atgaivinti "Atžalyną" ir žinant jos pažintus į teatrinį darbą, taipogi jos pajėgumą režisūriniame mene, bei žinant senųjų atžalyniečių pasiryžimą ir nemeluotą meilę teatriniam darbui, patikėjau, kad gal ir yra galimas Chicagoje Teatras didžiąja raide.

Gi grįžtant prie temos -- daug kas mane imponuoja pačioje "Žąsy". Tai veiklas, kuriame smagu dirbti. Tai veiklas, kuris manau suartina žiūrovą ir aktorių į vienumą, o tai jau yra daug.

Dail. Algirdas Kurauskas, veiklus "Atžalyno" narys Vokietijoje, tikisi, jog šis veiklas bus pradžia tam tikro kolektyvo. "Atžalynas" visuomet buvo drąsus, atviras ir nepriklausomas. To galime tikėtis iš šio būrio žmonių, tik reikia sudaryti tikrą kūrybinę nuotaiką ir palaikyti tą užsiedimą tolimesniam laikui. Tai pareikalaus nemažai pastangų ir susipratimo iš viso kolektyvo, bet ateitis gali būti labai atlyginanti.

Su "Aukso Žąsis" spektakliu į "Atžalyną" veido formuotojų eiles įsijungė ir Birutė Pūkelevičiūtė. Tai režisiorė, reikalaujanti iš savęs ir viso kolektyvo nemeluoto žodžio ir meilės teatrinei tiesai. Tikimės, kad šis bendradarbiavimas nebus tik vienkartinis, bet išsivystys į nuolatinį bendrą darbą.

Gi Lietuvių Teatras "Atžalynas", esame tikri, eis tuo pačiu kūrybinio tobulumo ieškojimo keliu.

rm

DIRVOJĘ GAUNAMOS
— ir galima užsisakyti paštu — šios knygos:

Alg. Gustaitis — Kava su gaidžiu (mažiesiems)

..... \$2.00

Alg. Gustaitis — Užpuola bitės (mažiesiems) \$2.00

Alg. Gustaitis — Lietuva — Europos nugalėtoja

..... \$2.50

Lithuania Trough

The Ages\$3.50

Crosses, V. Ramono

romano vertimas\$4.00

Leave Your Tears

in Moscow\$3.95

Visa eilė kitų Draugo, Karvelio, Terros, Nidos išleistų knygų.

• "Mes Crojame Jums" — neolithuanų orkestro įgrotą plokštelę Chicagoje galima gauti pas Korp. Vyr. Valdybos išdininką Mečį Šimkų: 4259 S. Maplewood Ave. Telef. CL 4-7450.

Kelias į kairę

ALĖ RŪTA

Dirvos konkurse premijuotasis romanas

(40)

Vargšas dėdė! Aš jį mėgstu. Jis iš visų smarkiausias ir gudriausias. Tai kas, kad Kalėdoms nieko iš jo negaunu? Bet su juo smagu pasiplepėti. Mės su juo panašūs. Jis nori daug good time, aš noriu daug good time. Aš jam nekliudau, jis man nekliudo. Bet, o boy, kaip jis gaus iš mamos! Dabar tikrai žinau, kad negerai, ką jis prasitarė tėveliui. Ir žinau: negerai, kad aš dėdė išdaviau. Bet -- tai kas? Jis -- persmarkus. Perdaug jam sekasi. Atrodo, viskas dėdei taip lengvai pavyksta. Tegu jis čia karštos košės paragaus! Čia arba Čikagoj; kur mama jį pirmąkart susitiks. Mama neužmirš! Kas jai nepatinka, ji ilgiau neužmiršta, negu kas patinka.

Norisi dabar paskambinti. Draugei. Papasakot savo kicks. Bet -- ir vėl Čikaga! O mama dabar pikta. Ir, kaip tyliai bekalbėčiau, gali išgirst. Tada ir pyktis dėdei kristų ant manęs. Ne, to nenoriu. Dėdė tegu atsiima savo. O, boy, kaip jis akis išplės! Aš jau laukiu tos valandos.

Einu. O gal tėvo knygą paskaitysiu? Yra senelio kambarį. Seneliai visiems ją rodo, nors patys neskaitė. Šiur, didžiojuosius ir aš: tėvas rašytojas. Ar skaitai? Neskaičiau. Ką tėvas gali įdomaus parašyti? Pats

išmesdavau. Pyragaičius katėms ištrupindavau, pasislėpusi Dašnorynė už krūmų...

Well, daug pergyvenimų, kaip mama sako. Bet eisiu laukan. Čia dvokia drėgmė.

— O tu gi, rupūžiuk, bindzinėji be darbo? — tuoj susiduriu su senele.

Išsigąstu. Dar lieps kiaušinius į dėžutes dėlioti. Nuobodžiausias dalykas!

— Einu tėvelio kambario tvarkyti, -- meluoju.

— O! Tėvo kambarį. Tai gerai. Tai eik.

Senelė lyg ir atsidūsta, lyg tyliai sudejuoja. Kas jai yra? Dabar ji visiškai kitokia. Nebešūkauja tiek, nesijuokia, daug nesikeikia. Nuobodu čia, kai senelė tokia... Mama prasitarė, kad senelė serga. Bet juk neguli, dirba viską, valgyt mums verda, nors nebe taip skaniai... Nežinau, kas tame pasauly darosi! — Kaip teta Marė sako.

Vargšė Marė! Sėdžiu ant prūdelio krašto, tarp augstų žydinčių krūmų, ir galvoju apie teta; aš ją taip myliu! Drugeliai skraido. Kokie margi ir lengvi jų sparniukai! Nuo vieno žiedo prie kito. Virpėdami pas. ovi ant žiedo viršūnelės, lyg dairydamiės po pasaulį, ir vėl skrenda. Kvailiukai: jie gi nieko nesuspranta! Va, dabar prie pat vandens. Ar tik sparnų nesuslėpė? Ei, tu kvailuti! Tu, tu, ar girdi? Štai, tas gelsvai rusvais sparneliais -- jis labiausiai panašus į teta Marė! Skrenda ir vėl atgal. Toks pasimetęs. O-o! Kaip tu moki suktis! Nesisuk tiek, galva susimaišys. Tada verksi, kaip teta, kad tau viskas nebeaišku, kas dedasi pasauly.

(Bus daugiau)

Laiškai iš Paryžiaus

Algirdas J. Greimas

Apie gyvenimą Paryžiuje

Europos mėgėjams į Paryžių šiuo laiku nepatariu važiuoti. Kaip elegantiška dama, ilgą rytmetį praleidusi lovoje, Paryžius dabar vos keliasi, švarinasi, rengiasi. Kultūrinių reikalų ministeris André Malraux nutarė, kad Paryžius per liūdnas, per purvinas, kad XIX-jo amžiaus suodžius, kurie dengia jo namus, rūmus ir aikštes, suteikdami miestui tą pilskšvos melanholijos nuotaiką, kurią mes taip branginame, galima, reikia, privaloma nukrapštyti. Ir tai jau porą metų, kaip vienas po kito namai, statulos ir gatvės plaunamos ir balsta, geltonėja. Reikia tad palaukti dar porą metų — ir neatpažinsite Paryžiaus. Amerikonų priekaištas, kad tai nešvarus miestas, nebegalios, ir turistai iš anapus jūrų galės jaustis kaip namie, vaikščiodami švariomis alėjomis, besidairydami į baltučius, gelsvai saulės apšviestus paminklus.

Jau porą metų, kaip ginčas tęsiasi: gerai ar blogai daroma, mazgojant Paryžių. Ir vienoje, ir kitoje pusėje rimtų autoritetų ir

rimtų argumentų netrūksta. Paryžius, žinoma, nepasistatė iš karto pilkas, jis irgi buvo jaunas, šviesus, optimistiškas. Tūkstančiai skulptūrų ir bareljefų, puošiančius jo rūmus, dabar iš naujo atgyja, kviečia akį ir rodo savo blyškius nuogumus; architektūrinės linijos iš naujo raižo dangų. O tačiau tradicijos šalininkai gina senąjį Paryžiaus patiną: namų pilkumas, sako, harmonizuoja su dažnai pridėgtu dangum, su prigaubta, impresionistiška dienos šviesa.

Kaip kas bemanytų, visiems, kurie matė ir mėgo senąjį Paryžių, tai nelyginant dalis jų jaunystės, jų gyvenimo, kuri nurašoma, nusiplauna su namų dulkėmis ir suodžiais. Dar svarbiau: šis apsišvarinimas yra simboliškas: naujas, XX-jo amžiaus Paryžius, nauja Prancūzija rodo savo švarų veidą.

Vakarų Europa per pastutinius metus labai smarkiu tempu vijosi Ameriką ir jau baigia įsirengti pas save tą pertekliaus civilizaciją, kuri iki šiol buvo vien tik Amerikos privilegija.

Prancūzams, o ir iš viso europiečiams, pagrindinė problema, dabar kylanti: kaip išsaugoti tą pertekliaus civilizaciją, neperdedant jos, nenuėinant eikvojimo civilizacijos keliu, to bereikalingo visokių gėrybių eikvojimo keliu, kuriuo, mūsų manymu, klaidingai žengia Amerika.

Paryžiaus "suamerikonijimas", ypač keletą metų jame negyvenus, labai jaučiasi. Krautuvės — jų tarpe ima dominuoti supermarket'ai — lūžta nuo visokių — reikalingų ir nereikalingų — gadget'ų. Stepas Mackevičius, senas new-yorkietis, bet dar senesnis paryžietis, sako man, kad išmisų srityje Paryžiuje gali lygiai taip pat visko rasti kaip ir New Yorke.

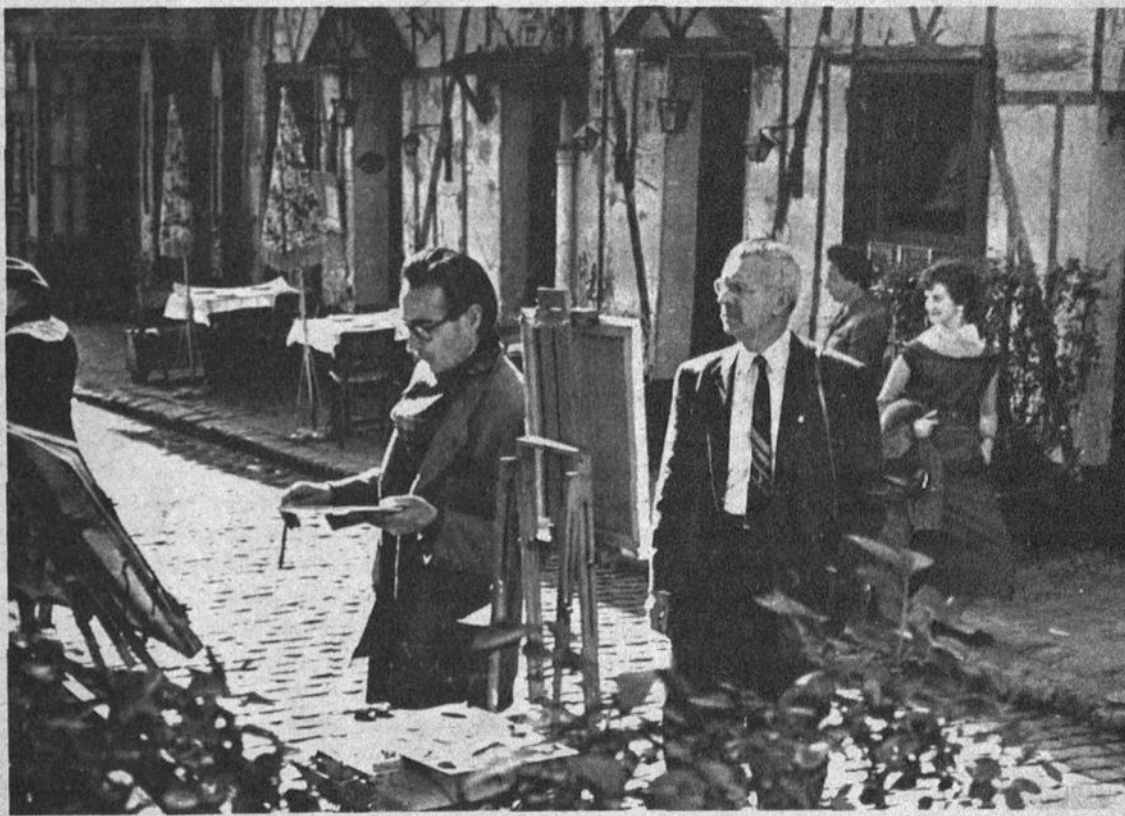
Didžiausia bėda, žinoma, su automobiliais. Jų tikrai Paryžiuje per daug. Vazinėti automobiliu vis labiau darosi prabanga: tam reikia turėti laiko, nes judi žmogus kaip vėžlys, o kai užsimanai sustoti — gerą valandą ieškai vietos. Mes tai rimtai galvojame atsikratyti savo "Zazie": pirmąjį mėnesį kas rytą reikėdavo nusileisti į gatvę ir patikrinti, ar nėra ant mašinos stiklo prikabinto ronieriu — paaušdus už neteislingą stoviniavimą. Dabar reikalai jau šiek tiek apsitvarkė: kas mėnesį normaliai pasitenkiname 3-4 pabaudomis.

Problema valstybinio masto: statistikai apskaičiavo, kad visas Paryžiaus gatves sudėjęs vieną prie kitos tiesia linija, gautųsi kelias ilgumo iš Paryžiaus į Berlyną; o visus Paryžiaus automobilius sustačius vieną už kito, atstumas gautųsi nuo Paryžiaus iki Maskvos. — Valdžia susirūpino, iškviėt New Yorko ir kitų didelių Amerikos miestų susisiekimo diktatorių, sumokėjo jam nemažą dolerių ir laukia atsakymo, ką daryti. Tasai, tris dienas prisijūrejęs, kaip paryžiečiai juda, davė neklaidingą patarimą: reikia, girdi, mieste visai uždrausti judėjimą.

Paryžiaus miesto galvos jau dvi savaites galvoja ir nesupranta orakulo: jei uždrausi judėjimą, judėjimo problema, žinoma, išnyks. Bet mes juk jo klausėme, kaip judėti be problemų?

Kažkoks pamišimas: kiekvienas darbininkas, kiekvienas tarnautojas nori turėti savo automobilį, savo šaldytuvą, savo skalbimo mašiną. Visai kaip Amerikoje. Mano žmona dažnai man prikiša: kam, girdi, reikėjo likti Europoje, kad po dešimties metų gyventi kaip Amerikoje, tik gal kiek sunkiau?

Aš, žinoma, iš principo prieš automobilius ir šiaip jau visokius gyvenimo pagerinimus nieko neturiu.

Senasis Paryžius viliojo turistus. Ar suamerikonėjęs Paryžius pajėgs išlaikyti tą traukimą? Nuotraukoje chigagietis dr. Step. Biežis, svečiuodamasis Paryžiuje, stebi kaip dailininkas piešia senojo Paryžiaus vaizdus...

VASARIO 16 GIMNAZIJA LIETUVYBĖS TVIRTOVĖ

Norėčiau skaitytojo dėmesį nukreipti į visiems lietuviams idomų klausimą: į mūsų, Vokietijoje gyvenančių lietuvių, idealizmo stovį. Lietuviams, ypač mūsų jaunimui, tremtyje reikalinga gal daugiau patriotizmo, užsidegimo, idealizmo, negu mūsų 1918-ųjų metų savanoriai. Išsiblaškiusiems po visą Vokietiją, grėsia aklimatizacija ir nutautėjimas, priėmimas svetimos kalbos bei papročių. Kaip toli mūsų tautiečiai nukeliavę šiuo keliu, dar išaiškės.

Yra lietuvių, ir jų yra nemažas skaičius, kuriems stokoja idealizmo. Visi kilnieji žmogaus jausmai, proto vedami, bedirbą ir besiaukoją dėl Tėvynės — tai yra tikram lietuviui tikras idealizmas.

Idealizmą parodo domėjimasis Lietuva, lietuviškais reikalais, dalyvavimas lietuvių susibūrimuose, drąsus gimtosios kalbos vartojimas.

Nemažai gimnazistų įstoja į Vasario 16 Gimnaziją nekalbėdami ir nesuprاندami lietuviškos kalbos. Tik pavardė ir vardas nurodo juos esančius lietuviškos kilmės. O kartais net ir vardai yra iškraipyti ir pritaikyti gyvenančiam kraštui.

Visa bėda, kad kiekvienas žmogus, kiekviena šeima turi savo biudžetą ir kad visko iš karto turėti negalima. Čia ir glūdi nelaimė: prancūzų darbininkas, tau-pydamas aparatams ir mašinoms, ima vis labiau valgyti bet kaip ir bet ką. Jūs sakysite, kad bėda neperdidelė: yra juk pakankamai pasiturinčių žmonių, kurie gali sau leisti palaikyti ir ugdyti šį kilnų virtuvės meną! Deja, sociologija su tuo nesutinka: jei masė susidaro tokia kenksminga galvosena, kad valgis žmogui yra antraeilis dalykas, kad valgyti galima bet kur ir bet kaip: stovint, gulint ar vaikščiojant, tai jokie elitai nebe išgelbės civilizacijos, kuri savo noru atsiskako nuo mero gyventi ir ieško sau pražuties. O Prancūzijoje, deja, vis dažniau spaudoje matosi balsu, kad, reikia, girdi, panaikinti 2 valandų pietų pertrauką, nes tai ekonomiškai; darbininkas vis dažniau atsisako nuo kasdieninių savo dviejų litrų vyno, statistikos rodo, kad alus, vaisių sulčių (!), pieno (!) suvartojimas kyla. Ir su baimė laukio to laiko, kai prancūzas, užėjęs į snack-barą, rimčiausiai užsisąkys sau beafsteaką su uogienėmis ir valgys jį užsigerdamas pienu. — kaip, sako, kad pas jus Amerikoje darosi. Ačiū Dievui, mano amžius jau i kita pusę persirites, gal tokių dalykų ir nebeteks prisigyventi.

Dešimties metų vaiku dar atleistina, jei jis nieko nežino apie savo tėvų gimtinę. Bet keturiolikos ar daugiau metų berniukui ar mergaitei nieko nežinoti apie Lietuvą, tai daugiau negu gėda. Gėda ne vaikams, bet tėvams, nes jie atsakingi už savo vaikų tautinį išaukėjimą. Paklaustas jaunuolis apie savo kilmę, kalbą, turtingą tradiciją, garbingą tautos praeitį, jis atsiliepia vokiškai: "Meine Eltern sind Litauer." (Mano tėvai yra lietuviai). Daugiau jis nežino, o gal ir nenori žinoti. O tai viskas lietuviams tėvams, apleidus Lietuvą prieš vos du dešimtmečius. Gražu, kad lietuvis taip greit prisitaiko prie svetimo krašto papročių ir kalbos, bet gėda, kad jis užmiršta savo kalbą ir savo papročius. Nėra reiškinio be priežasties: lietuvis yra per mažas šovinistas, bet per didelis tolerantas.

Tegul mūsų tėvai nepamiršta, kad jie perduoda mums dalį savo tautiško dvasios.

Svarbiausias tautiško elemento, tai gimtoji kalba. Tuo būdu reikia tėvams, (mokytojams), dėti didžiausias pastangas susirūpinti lietuvių kalbos klausimu.

Jeigu tėvai nemato prieš savo akis lietuviybės idealo, tai ką kalbėti apie jaunimą. Jeigu patiems suaugusiems, subrendusiems trūksta tikro idealizmo, tai jaunimą neverta iš viso paminėti. Kaip nepaieigiami faktai rodo, mes tai matome iš įstojančių moksleivių į mūsų gimnaziją. Tėvai mažai domisi, kad jų vaikai kalbėtų lietuviškai.

Baisu girdėti, kaip tie tėvai kalba su savo vaikais vokiškai: ištartimas, gramatika bei sintaksė tokia klaidinga, kad net juokas ima. Bet vistiek kalbama vokiškai, o ne lietuviškai. Lietuviai šiais laikais gyvendami pasiskirstę po visą Vokietiją, mažai tesusitikdami su tautiečiais, jų vaikai augdami drauge su vokiečiais, kartais priversti kalbėti ne savąja kalba. Tai suprantamas ir atleistinas dalykas. Prisideda, kad tėvai dirbdami vokiečių įstaigose ir įmonėse, su siduria kone kasdien su vokiečiais. Grįžę į namus tęsia toliau svetimą kalbą. Bent savo

šeimoje jau reikėtų lietuviškai kalbėti.

Reikalas komplikuoja mišrioje šeimoje. Mišrioje šeimoje turėtų būti padarytas kompromisas tarp apsivedusiųjų: kodėl vaikai negali dvi kalbas išmokti? Man pažįstamos mišrios šeimos, kur vaikai kalba ir lietuvių ir vokiečių kalbas.

Lietuviai, išlaikykime savo gražiausią turtą — savo gimtąją kalbą!

Vokietijoje, Heidelbergo, Mannheimo, Frankfurto miestų trikampio viduryje randasi Huttenfeldo kaimelis. Šiame kaimelyje veikia lietuviška mokykla: Vasario 16 Gimnazija.

Gimnazijoje mokiniai išeina vokiečių vyriausybės nustatytą mokslo kursą. Baigiant devintą klasę reikalinga brandos egzaminus (Reifeprüfung, Abitur) išlaikyti, ir įsigijus atestatą yra galima betkur universitetus lankyti ir studijuoti. Priedo moksleiviai mokosi lietuvių kalbą ir Lietuvos istoriją. Kasdieninė kalba yra lietuvių. Jaunesnieji, kurie dar nėra prasilaufę, vartoja vokiečių kalbą. Metas ar du mūsų gimnazijoje ir jie kalbės tą kalbą, kuria vėliau galės didžiuotis.

Brangūs tautiečiai, siųskite savo vaikus į mūsų, į lietuvišką gimnaziją!

Ar, brangūs lietuviai, jūs galite įsivaizduoti kokiomis sąlygomis mes mokomės? Manau kad ne. Mums mokiniams netrūksta tiek tautinių elementų kiek materialinių. Kambariai, kuriuose vyksta pamokos, salė, kurioje valgomieji, patalpinti kareiviškuose barakuose, Vasaros metu stogas nuo saulės įkaista, bet tai dar galima pernešti. Žiemai artėjant, padėtis blogėja. Kadangi barakai seni ir supuvę ir iš visų pusių sklės ir plyšiai įvairiomis lentomis užkalti, pro kuriuos šaltis veržiasi į klases vidų, žiema tikrai pasidaro nepakenčiama. Moksleiviai visuomet su rūpesčiu žiūri į artėjantį šaltį. Dėl buvusių pelkių šaltis yra drėgnas ir eina per drabužius. Klaseje yra pastatytos mažos krosnelės. Bet gerai įkaitus, pamokos jau pusiau praėjusios. Vargas

(Nukelta į 6 psl.)

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE (SLA)

Lietuvių patriotų organizacija gyvuoja nuo 1886 m. ir jau atšventė savo DEIMANTINĮ jubiliejų.

SLA didžiausia ir turtingiausia fraternalinė organizacija lietuvių tarpe turi daugiausia narių ir valdo didžiausią kapitalą.

Samoningas lietuvis NEIEŠKO KITUR APDRAUDOS, bet stoja nariu į SLA, nes žino — 1) kad SLA apdrauda gera, geresnė nėra, 2) SLA apdrauda pigi, nes savitarpinės pagalbos pagrindu veikdamas SUSIVIENIJIMAS pelno neieško, o stengias savo nariams teikti visokeriopą pagalbą ir fraternalinę globą, 3) SLA apdrauda yra saugi, nes paremta dideliais rezervais.

SLA DUODA GYVYBĖS APDRAUDĄ nuo \$100.00 iki \$10,000.00.

SLA Taupomosios apdraudos svarbios jaunimui ir šeimos apsaugai nuo netikėtų sunkumų.

SLA akcidentalė apdrauda reikalinga šiais laikais kiekvienam.

SLA ligoje pašalpa tuo svarbi, kad ligos atveju narys ją gauna pats.

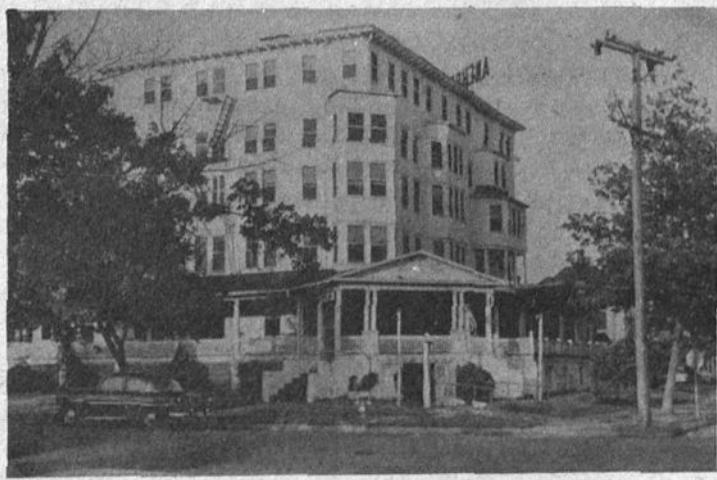
SLA galima gauti apdraudą nuo gimimo dienos iki gilių senatvės.

SLA kuopos yra visose žymesnėse lietuvių kolonijose, jos teikia žinias apie apdraudos ir įstojimo sąlygas.

Kas nori platesnių informacijų tegu rašo į SLA Centrą:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 West 30 Street
New York 1, N. Y.

HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
PProspect 4-7788

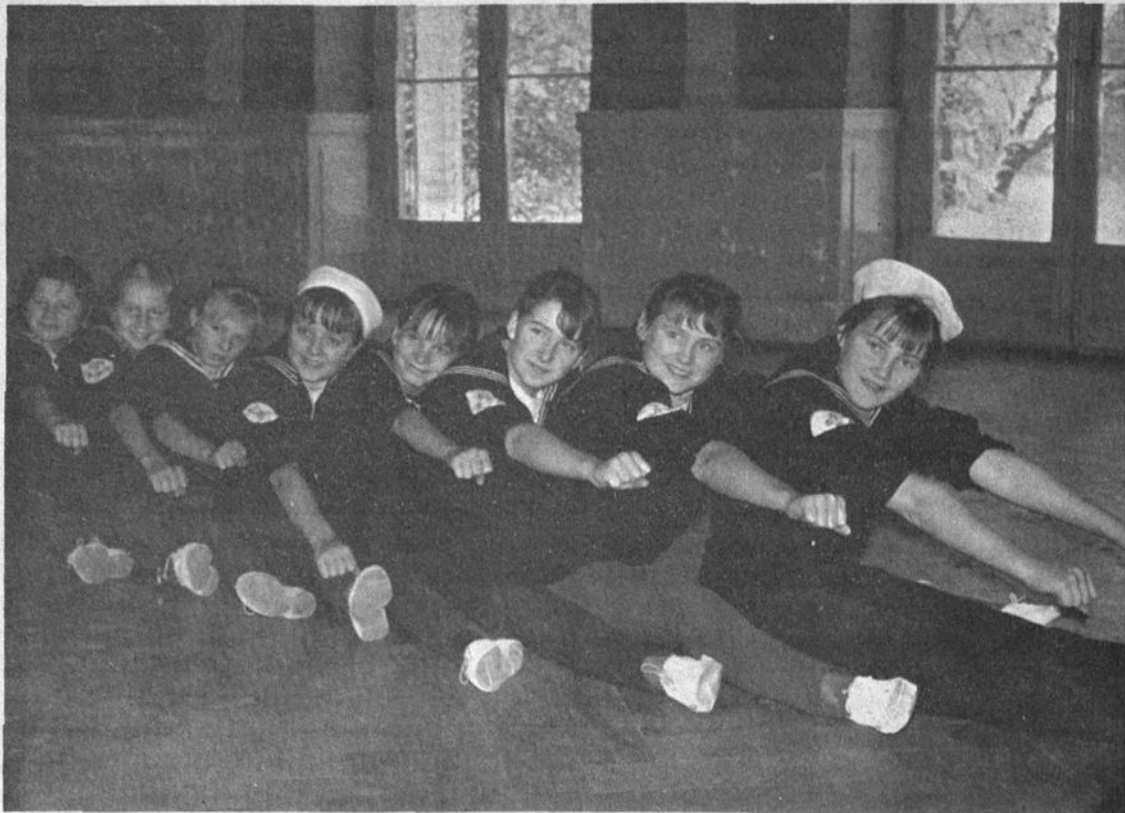
Ivairiais metų laikotarpiais malona visad atsilankyti gražiajame Asbury Parke prie Atlanto ir pailsėti apskritus metus veikiančiame viešbutyje "Nida" 7-tos ir Park Ave. kampe. Tel. PR 4-7788. Švarūs kambariai, pigūs ir skanus maistas.

Prie viešbučio veikia restoranai ir barai. Viešbučio salė išnuomojama įvairiems pobūviams. Patogus susisiekimas traukiniu ir autobusu.

Savininkai P. C. Mačiuliai.

Vasario 16 Gimnazijoje jaunieji mokiniai išmoksta gerai kalbėti lietuviškai, žaisti, dainuoti ir šokti tautinius šokius. Nuotraukoje mokytoja E. Tamošaitienė su grupe jaunųjų šokėjų.

Vasario 16 gimnazijos jaunosios šokėjos "irkluoja" jūreivio šokyje.

VASARIO 16 GIMNAZIJA...

(Atkelta iš 5 psl.)

mokytojams ir mokiniams. Vien apie mūsų mokytojų pasiaukojimą būtų galima ištisą veikalą parašyti. Mūsų mokytojai prilygsta knygnešiams. Kaikurie šiomis sąlygomis dirba neatsižvelgdami į savo sveikatą. Jei mes moksleiviai galėtume, mes pastatytume jiems paminklą.

Ačiū tiems mokytojams už šį didį pasiaukojimą.

Kas netrynęs mūsų gimnazijoje suolo ir pats nepergyvenęs visus sunkumus, kas su sustingusiais pirštais ir mėlynomis lūpomis nėra rašęs, tas sunkiai tegali įsivaizduoti mūsų sąlygas. Ar jauku tokiame kambaryje, kai lauke šiaurys langines tranko, o

lietus pro kiaurą stogą į klasę laša?

Brangūs lietuviai, jūs negalite įsijausti į mūsų tragišką padėtį, bet jei jūs širdyje būsite dar tikri lietuviai, jūs stengsitės padėti. Lietuviai savo dosnumu ir gera širdimi yra garsūs. O čia rei-

kalas eina apie vaikus, apie lietuvišką jaunimą. Juokais kartą išskaičiavome, jei kiekvienas lietuvis laisvame pasaulyje paaugotų vieną plytą Vasario 16 Gimnazijai, tai iš tų plytų būtų galima pastatyti naują pastatą. Bet juokai pavirto rimta tikrove: mums lietuviams gimnazistams būtina reikalinga nauja patalpa. Idealistas, šiuo atveju tikras lietuvis, prisidės nors ir viena

UŽSAKYKITE GĖLĖS TELEGRAFU
Gėlės visoms progoms — vedyboms, laidotuviams ir t.t.

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

VISAD JŪSŲ PATARNAVIMUI

Atdara: nuo 9 ryto iki 7 val. vak. Sekmad. nuo 10:30 - 1:30
Telef. namų 431-6558 6901 Superior Ave.
Krautuvė — 431-6339 Cleveland 3, Ohio

CHICAGOS PARENGIMŲ KALENDORIUS

SAUSIO 27 D. Lietuvių Bendruomenės Chicago apygardos suvažiavimas.

VASARIO 1 D. Don Varnas Veteranų Posto susirinkimas Posto namuose.

VASARIO 2 D. Ateities žurnalo dailiosios literatūros konkurso premijų įteikimas ir koncertas Jaunimo Centre.

VASARIO 2 D. Sol. Valentinos Kojelienės rečitalis Studebaker teatro salėje, 410 South Michigan Ave.

VASARIO 2-3 D. Vidurinių Vakarų Sporto Apygardos vyrų ir moterų krepšinio, tinkinio ir stalo teniso pirmenybės.

VASARIO 3 D. Inžinierių ir Architektų Sąjungos balius Ambassador West viešbutyje.

VASARIO 10 D. 3 val. p.p. Nepriklausomybės šventės minėjimas - pobūvis su menine programa B. Pakšto salėje. Rengia Lietuvos Nepriklausomybės Tūkstantis.

VASARIO 10 D. 4 val. p.p. Lietuviškos muzikos koncertas Jaunimo Centre. Rengėjai Vyresniosios Giedrininkės.

VASARIO 10 D. 5 val. 30 min. Lietuvos Vyčių 50 metų sukakties minėjimo koncertas-vakarienė, Martinique restorane (Western ir 95th St.)

VASARIO 16 D. Kan. M. Daukšos 350 m. mirties sukakties minėjimas Jaunimo Centre. Rengia Pedagoginis Lituanistikos Institutas.

kita "plyta" prie naujos patalpos statybos.

Teodoras Jakumaitis
Vasario 16. Gimn. 8-tos kl. mok.

VASARIO 17 D. Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas ruošiamas Amerikos Lietuvių Tarybos Marijos mokyklos salėje.

VASARIO 23 D. Lietuvių Auditorijos tradicinis šampano balius.

KOVO 2 D. 5 val. p.p. Čiurlionio Ansamblio koncertas ruošiamas Dainavos stovyklos Chicago komiteto Marijos mokyklos salėje.

KOVO 9 D. Laiškų Lietuviams koncertas ir premijų įteikimas Jaunimo Centre.

KOVO 10 D. Korp! Giedra Pavasario Madų Paroda Jaunimo Centre.

KOVO 12 D. 7 val. 30 min. vak. Kelionių filmai -- Puerto Rico, Dominikonų Respublika, Kuba, Jamaica -- Dariaus Girėno Posto salėje.

KOVO 19 D. 7 val. 30 min. vak. Kelionių filmai -- Centrinė Amerika, Dariaus Girėno Posto salėje.

KOVO 23 D. solistės Birutės Kemežaitės rečitalis Jaunimo Centre.

KOVO 24 D. Draugo romano premijos įteikimas Marijos Aukštesniosios mokyklos salėje.

KOVO 26 D. 7 val. 30 min. vak. Kelionių filmai -- Britų Honduras -- Dariaus Girėno Posto salėje.

GEGUŽES 11 D. Martyno Mažvydo 400 metų sukakties minėjimas Jaunimo Centre. Ruošia Pedagoginis Lituanistikos Institutas.

LIEPOS 6 D. Tautinių šokių šventės šokėjų pobūvis Jaunimo Centre.

LIEPOS 7 D. II JAV ir Kanados Tautinių Šokių šventė International Amphitheatre salėje.

LIEPOS 20-21 D. Pabaltiečių lengvosios atletikos, plaukymo, lauko teniso ir futbolo pirmenybės.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

LAIMĖK GRYNAIS!

ŽAISK FISHER FOODS NAUJĄ LOŠIMĄ

Magiškoji kortelė

Tūkstančiai laimėjimų grynais!

Isigykit magiškąją kortelę
Jūsų kaiminystėje esančioje
Fisher Foods krautuvėje
į pietus nuo Superior

ADDISON ROAD

DAUG VIETOS MAŠINOMS
NEMOKAMAI
IŠGRĮSTOJE AIKŠTĖJE

JŪS GALITE TAPTI
LAIMĖTOJU

\$50.00
grynais

NAUJAS LOŠIMAS,
NAUJI LAIMĖTOJAI
KAS SAVAITĘ!

Štai, kaip reikia lošti
MAGIŠKĄJĄ KORTELĘ

1 Isigykite nemo k a m a i
MAGIŠKĄJĄ KORTE-
LĘ kiekvieną kartą at-
silankius mūsų krautu-
vėje. Pirkti prekes ne-
būtina.

2 Sekančią savaitę mūsų
t a r n autojas, patyrinęs
KORTELĘ su magiška-
ja plunksna, išaiškina
jūsų numerį, pasirodžiu-
sį ant kortelės "magišku
būdu."

3 Jei numeris laimi, jūs
gaunate laimikį vietoje.
Jei kortelė nelaimėjo,
įteikite ją DIDŽIAJAM
traukimui!

TAUPLYK!
U.S. NO. 1
VELYKINĖS
BULVĖS
25 svarų 96c
maišas

TAUPLYK!
ARMOUR, DEXTER
PIAUSTYTAS
BEKONAS
Svaro 49c
pakietas

TAUPLYK!
FISHER TRIM
APVALUS
STEAKAS
89c svaras

TAUPLYK!
ŠILDYK ir VALGYK
4 ŽVEJŲ ŽU-
VIES STEAKAI
8 oz. 33c
pakietas

TAUPLYK!
GELTONIEJI
VARPINIAI
PERSIKAI
5 16 oz. \$1.00
dėžutės

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

PIRMOJI SOLISTO LIUDO STUKO MUZIKINĖ VIESNAGĖ CLEVELANDE

MŪSŲ lietuviškoje visuomenėje beužtekanti dainos meno žvaigždė — jaunas talentingas lietuvis baritonas **Liudas STUKAS** š. m. vasario 2 d., šeštadienį, atvyksta pirmon savo muzikinę viešnagę į Clevelandą. Solistas, kviečiamas skautų tėvų-rėmėjų komiteto, dainuos Pilėnų Tunto vakarė-baliuje, kuris įvyksta šv. Jurgio parapijos salėje 7:30 val. vakaro.

Clevelando visuo menėi pristatydamas dainininką, skautų tėvų komitetas nori supažindinti su jaunuuoju talentu. **Liudas STUKAS** — simpatingas, geros sceninės išvaizdos, malonaus ir vyriško tembro baritonas, muzikines studijas baigė USA. Privačiai tobulinos pas dainavimo profesorius. Balsa valdo laisvai ir užtikrintai. Scenoje nesivaržas ir natūralus, kaip ir gyvenime. Savo malonia šypsena ir aksominiu balsu

HELP WANTED MALE

TURRET LATHE OPERATOR

Experienced only need apply. Must have tools and ability to set up own jobs.

BONN MACHINE & TOOL CO
2914 Orange PR 1-7355
(7, 8, 9)

LEAR SIEGLER, INC.

Power Equipment Division
New Division of rapidly expanding Company engaged in manufacturing electrical and electronic power equipment for aerospace and industrial applications offers attractive opportunities in the following positions:

Electrical and Mechanical Engineers

EE's or ME's with experience in electronic circuit design, electro-mechanical actuator design, test engineering or research and development.

Quality Control Engineers

EE's or ME's with backgrounds for recent graduates to senior assurance and reliability engineers.

Industrial Engineers

IE's with degree and experience in methods, standards and plant layout.

Manufacturing Supervision

General or first line foremen with experience in electronics or electrical assembly.

Send resume to
Salary Personnel Office.

LEAR SIEGLER, INC.

Power Equipment Division
Post Office Box 6719
Cleveland 1, Ohio
Phone: MONTROSE 2-1000
AN EQUAL OPPORTUNITY
EMPLOYER
(9, 10, 11)

SALESMEN

Electrostatic
Copiers
Smith-Corona
Marchant, Inc.

Career opportunity in a swiftly expanding division; products include revolutionary electrostatic machine of such competitive superiority that first-year income will exceed \$10,000.

If you feel that you are less than a \$10,000 a year man please do not answer this ad.

Our selling is vigorous, scientific, and we are particularly interested in a man with potential to surpass "JUST QUOTA" performance. Age 25-40 with the temperament and talent for agreeably aggressive salesmanship. Two years college preferred, sales experience, ability to complete exacting test.

This position entails a draw against commission—the position is designed for a man who prefers the high earnings possible when working on straight commission. Thorough product and field training.

Greater Cleveland
Call for Appointment
Donald B. Nelowet, Sales Manager
Photocopy Products
2229 Chester CH 1-4136
(9, 10, 11)

1963 m. vasario mėn. 2 d., šeštadienį, 7 v. 30 min. v.

ŠV. JURGIO PARAPIJOS SALĖJE PILĖNŲ TUNTO SKAUTŲ TĖVŲ IR RĖMĖJŲ VAKARAS-BALIUS

Liudas Stukas

Programoje:

Solistas-baritonas

LIUDAS STUKAS

Prie fortepijono:

Genovaitė KARSOKIENĖ

Konferuoja:

Balys AUGINAS

Vaišių staliukai. Šalti šilti užkandžiai. Baras.
Groja pramoginė **ROGERS SIMONS** šokių kapela.
Kviečiami visi! Paremkime skautus ir nuotaikingai praleiskim laiką!

greitai pagauna klausytojų širdis. Šiuo metu dainininkas padaręs didelę pažangą dainavime.

Be muzikinių studijų, dainininkas **L. Stukas** mėgsta rinkti muzikos kūrinius ir retus rankraščius — muzikines kompozicijas. Turi vertingą ir didelę retų kompozicijų rinkinį.

Clevelando koncerto metu solistą palydės pianu **Genovaitė KARSOKIENĖ**. Programai va-

dovaus ir konferuos — **Balys AUGINAS**.

Kviečiame maloniai dalyvauti skautų tėvų-rėmėjų koncerte-baliuje, kurio metu išgirsite svečių solistą **Liudą STUKĄ**. b. ag.

• **Kultūrinių Darželių** organizacijos susirinkime sausio 17 d. miesto rotušėje, tarp kitų reikalų, buvo pranešta apie visų tautinių darželių organizacijos metinio baltaus rengimą vasa-

rio mėnesio pabaigoje. Bilietai bus tik po \$3.00, su vakariene.

Lietuviai toje darželių organizacijoje atstovauja mi nuolat. Kitos kelios tautos, paaiškėjo, nėra sumokėjusios metinio mokesčio į tą bendrą organizaciją už praėjusius metus ar du.

Tuoju bus pranešta apie metinį Lietuvių Kultūrinio Darželio sąjungos susirinkimą. Draugijų paskirti atstovai, ruoškitės dalyvauti.

• **Vyr. Skautininkė Ona Zailskienė** š. m. vasario 3 d. atvyksta į Clevelandą aplankyti Neringos Skautų Tuntą, pasisvečiuoti pas skautininkes ir dalyvauti iškilmingame Skautų Sąjungos 45 metų jubiliejaus minėjime.

LIETUVIŲ SALĖS POBŪVIS

Sekmingai užbaigus praėjusius metus, Lietuvių Salės B-vės Clevelande vadovybė sausio 20 d. sukvietė gražų būrį savo vadovybės narių, talkininkų ir įvairių mūsų organizacijų ir institucijų vadovų ne tik pasisvečiuoti, bet ir susipažinti su Salės B-vės atliktais darbais, jos ateities planais.

Salės direktijos pirmininkas, Zenonas Dučmanas tas pareigas sekmingai einąs jau keleris metus, supažindino svečius su bendrovės veikla, jos tikslais ir sudaryti sąlygas, kad visi galėtų jausti turį savus — lietuviškus namus.

Visa eilė kalbėjusių nuvedė svečius į praeityje turėtus sunkumus, bet kartu ir tvirtą pasiryžimą išlaikyti savo namus, kurie būtų po viena pastoge Clevelando organizacijos.

Svečiai išgyveno jaudinančią momentą, kada Kazys ir Ona Karpiai įteikė dovaną — Lietuvos vėliavą.

Anksčiau Lietuvių Salėje esamą vėliavą buvo padovanojęs garbės direktorius J. Baranauskas. Lietuvių Salės B-vės vadovybės iniciatyva buvo įsteigta Lithuanian Village B-vė, kuri turi jau įsigijusi pilną nekilnojamojo turto 185 gt. Tos bendrovės akcijų dar galima įsigyti. Jos vertos visų didesnio dėmesio, nes jau pernai už jas buvo išmokami dividendai.

Tai kartu rodo mūsų visų talcos ir bendruomeniško susipratimo vaisius. Jei didesnis skaičius lietuvių įsisiemonintų tų pastangų prasmę, turėtume dar gražesnius, dar labiau lietuvių solidarumą reprezentuojančius namus.

ROCKY RIVER

Mūrinis namas parduodamas savininko, 3 metų. 3 miegamųjų ranch tipo. 1½ molišės vonios, 2 valgomoji, pilnai įrengta (built in) virtuvė, didelis rūsys, dvigubas garažas. Pamatyti galite jūsų pasirinktu laiku, gi atdara šeštadieniais ir sekmadieniais.

Tel. 331-3341

(9, 10, 11)

CLEVELANDO LIETUVIŲ AUKOS BALFUI

Po 60 dol. Dr. J. Balčiūnas.
Po 50 dol. Dr. J. Sandargas,
Dr. J. Skrinška.
Po 25 dol. Dr. Vyt. Karoblis,
Dr. A. Miliauskas, Dr. J. Stan-

kaitis.
Po 20 dol. Dr. A. Aželis, M. Iešmantas, Dr. A. Martus, Dr. V. Ramanauskas, V. Urbaitis.

Po 15 dol. A. Alkaitis, J. Krištolaitis, J. Mikonis, V. Maurutis, Dr. K. Pautienius, P. O. Žilinskai.

Po 10 dol. S. Astrauskas, J. Augustas, P. Alekna, P. N. Bieliniai, J. Balbotas, L. Banis, W. H. Blozė, A. Bielskus, T. Butkus, Dr. H. Brazaitis, Č. E. Čepai, Dr. D. Degesys, J. Daugėla, Z. Dautartas, K. Eimutis, A. Glodenis, Dr. V. Gruzdy, J. Grauzinis, A. Garka, E. J. Ilenda, J. Inčiūra, G. Juščenka, Z. Jankus, O. J. Juozaitis, J. Kubliūnas, Dr. D. Kesinaitis, J. Kazickas, V. Kasakaitis, N. Kersnauskaitė, E. Kersnauskas, Dr. E. Lenkauskas, P. Mikšys, A. Mackevičius, P. D. Mikoliūnai, A. Mikoliūnas, S. Pladys, J. Račila, V. P. Razgaitis, V. Ričkus, B. Steponis, V. Steponavičius, J. Staniškis, Č. Šatkauskas, J. Stravinskas, V. Silvestravicius, A. Steponavičius, Dr. K. Vyšniauskas, V. Valys, Dr. M. Vaitėnas, E. Varekojis, J. O. Žemaičiai.

Po 7 dol. J. Dunduras.

Po 5 dol. P. Ambrezevičius, J. Apanavičius, V. S. Akelačiai, A. S., V. Amšiejus, Dr. J. Abraitis, S. Alšėnas, M. V. Apaniai, A. R. Aidis, Addison Auto Service, K. Atkočaitis, E. Aras, V. Brizgys, J. Barniškis, A. Buknis, V. Bilinai, P. Banionis, A. S. Barzdukai, P. Balčiūnas, Bujokas, V. Bruožis, J. Budrienė, F. Baranauskas, K. Bružis, B. Brizgys, Mrs. A. Baltrukonis, V. Blinstrubas, V. Bartuška, M. Blynas, A. K. Balaišiai, P. P. Chalko, V. Cijvinskis, J. Cijvinskis, Dr. A. Čėčys, G. J. Čyvai, V. B. Čyvai, V. Degutis, J. Damušis, A. Daugirdas, S. Č. Douvan, A. Dovydaitis, P. Dabrila, J. Dobrovolskis, M. Dunduraitė, H. Endrulis, B. Gaidžiūnas, K. Gasparaitis, V. Giedraitis, A. Gargasas, A. Gincas, B. Gražulis, A. Gailiūšis, L. Griepelis, K. Gaižutis, J. Gudėnas, St. Ignatavičius, J. Inčiūra, H. Idzelis, E. Ignas, V. Jokūbaitis, Dr. E. Juodėnas, Z. Jakulis, J. Januškis-Easton Pa., Jakubs and Son, Q. Jarašūnienė, V. Januškis, P. Jarašūnas, Kasparavičiai, A. Kuprevičius, P. Karalius, V. Knistautas, A. Karklius, J. Kalvaitis, V. Kizlaitis, J. Kalkauskas, J. Kaunas, P. Kudukis, P. Kliorys, V. Kasulaitis, F. Kaminskas, V. Kamantas, B. D. Karklai, S. Laniauskas, A. Luža, S. Lazdinis, A. Liutkus, J. Lozoraitis, A. Laikūnas, J. D. Mašiotai, V. Minkūnas, P. Mainelis, S. Matas, P. Maželis, K. Marcinkevičius, P. Milašius, E. Malcanas, S. Melsbakas, P. Makarskas, S. Mikalauskas, L. Millus, A. Masilionis, K. Narbutaitis, F. Navickas, A. Nasvytis, J. P. Nasvytis, V. Nasvytis, S. Orantas, Z. Obelenis, M. Palūnas, S. Pabrinks, T. Paltan, Dr. V. Puškorius, A. Puškoraitė, V. Palubinskas, J. Palukaitis, J. Petrauskas, J. Pikturka, B. Pročienė, B. Paulionis, J. Pivoriūnas, V. Plečkaitis, J. Rastenis, O. J. Rinkus, A. Rukšėnas, O. V. Ročiūnas, K. Ralys, A. Šemeta, L. Sagys, A. Šalkauskas, M. Smeltonius, J. Smetona, P. Selyla, P. Širvinskis, B. Snarskis, D. Staniškis, S. Sukarevičienė, V. J. Stuogiai, R. Staniškytė, V. Stančauskas, P. Stravinskas, P. Skardis, V. Senkus, A. Sušinskas, P. Sajonas, J. Sirutis, J. Švarcas, E. Steponavičius, F. Saukevičius, P. Tamulionis, A. Tamulionis, Dr. A. J. Williams, M. Vinclovas, J. Virbalis, P. Vyšniauskas, A. Valaitis, V. Vinclovas, D. Vismantas, K. Žilinskas, G. Žebertavičius, M. Žilinskaitė.

Po 4 dol. V. Benokraitis, A. Garmus, K. Karalis, R. Valadka.

Po 3 dol. S. Butrimaitis, B. Bernotas, J. Bružas, V. Bačiūnas, M. Balys, V. Banionis, J. Černiauskas, P. Čigas, J. Dumbrys, P. Dagys, F. Eidimtas, kun. A. Goldikovskis, P. Grigonis, V. Gelažius, K. Gaižutis, B. Garlauskas, Z. Gobis, Ig. Stomlenskis, K. Ivanauskas, P. Jocius, J. Juodišius, E. Janulis, J. Krygeris, J. Kazlauskas, V. Klimaitis, L. Kazėnas, E. Krištaponis, J. Kijauskas, V. Matulionis, I. Muliolis, K. Martinėnas,

V. Mazoliauskas, Br. Maželis, V. Maslauskas, L. Nagevičius, A. Navickienė, J. Naujokaitis, V. Raulinaitis, Z. Ragauskas, J. Sniečkus, A. Spirikaitis, A. Sadauskas, J. Šiučiūnas, J. Skavičius, I. Stankevičius, K. Tifunėlis, H. Tatarūnas, J. Vasaris, A. Vilkaitis, V. Valdukaitis, P. Zigmantas, J. Žygas, J. Žilionis, K. Žygas.

Po 2,50 dol. P. Kaunas, A. Maurušaitis.

Visa eilė asmenų dar aukojo po 2 dol., po 1,50 ir mažiau. Visiems aukotojams BALF'as tariama nuoširdų ačiū!

• **Income Tax** grąžinimo pareiškimus pildo **Edvardas Karnėnas**, turįs penkių metų patyrimą šioje srityje, pernai įsigijęs sąskaitininko (Accountant) diplomą. Šaukti telefonu ER 1-4732.

"BLOGA ŽEMĖJE KVAILAM..."

Taip sako viena mūsų patarlių. Klausykite šį penktadienį (vasario mėn. 25 d. 8 val. v.) Jau-nimo Radijo valandėlės, įsitikinsite, kad taip pat blogai ir per-gudriam. Pasakos formoje kalbės vilkas, lapė, žvejys ir jo vaikai į jaunuosius. Jauniesiems tai ir liks graži pasaka. Suau-gusiems -- tai kiek blogiau, nes pajusime, kad perkelta prasme pasakojama apie mūsų pačių kai kurias negeroves.

• **Pigiai išnuomojamas 4 kambarių butas**, naujai dekoruotas. Skambinti nuo 4 val. p. p. EN 1-4573.

PIRMĄ KARTĄ SILOME

Su \$11,900 jau galite pirkti kaiminę prekyvietę, darančią \$80,000 apyvartos į metus, kartu su butu.

Finansiniai nepriklausomas jau 3 metus. Geros išsinuomavimo sąlygos. Netoli Naujosios parapijos bažnyčios — 185 gt.

Tai aukso kasykla.

ECKART REALTY
RE 1-6718

PRIVALO PARDUOTI!!!

3 miegamųjų mūrinis bū-galov, rūsys, papildomas šeimai kambarys, 1½ gara-žo.

RE 1-9470

24266 CHARDON RD.

3 miegamųjų, 2 medžiais kurenami židiniai, dvigubas pristatytas garažas, 27 pėdų Florida kambarys su 18x24 pėdų pločio langu ir vaizdu į šildomą maudymosi baseiną ir 4 akrylų sklypą su mišku. Savininkas priverstas parduoti dėl ligos.
(7, 8, 9)

Visais namų, automobilių ir kitais apdraudos reikalais kreipkitės į vieną iš seniausių apdraudos įstaigų Clevelande.

Mūsų "Stock Casualty Co's" duoda 15-25% nuolaidos geriems mašinų vairuotojams.

Mūsų "REAL ESTATE" įstaiga yra narys "NORTH-WEST MULTIPLE LISTING SERVICE".

ATSTOVAS
VYT. SENKUS
WO 1-6820
M. A. SCHNEIDER CO.
2710 Lorain Ave.,
Cleveland, Ohio

GARDAUS MAISTO SIUNTINIAI I VISUS KRASTUS PRISTATOMA PER 3-4 SAV. PILNAI GARANTUOTA PRASYKITE SARASŲ IR KAINORAŠČIŲ.
GRAMERCY SHIPPING CO.
118 E. 28TH STREET
NEW YORK 16, N. Y.
Tel. MU 9-0598

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

ACCOUNTS INSURED

TO \$10,000.00

4 1/2 %

**SUPERIOR
SAVINGS**

HOME AND
REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

KAS IR KUR?

• **Kotryna Grigaitytė-Graudienė** laimėjo Draugo poezijos premiją — 1.000 dolerių.

Romano konkurso laimėtojai V. Kavaliūnui ir naujai laureatei premijos bus įteiktos kovo 24 d. literatūros vakare.

Poezijos konkurso mecenatas yra prof. dr. Kazys Alminas.

• **Lietuvos Vyčių** 50 metų veiklos minėjime vasario 10 d. bus labai trumpa ir įspūdinga programa, kurioje solistai Algirdas Brazis, Mastienė ir Vyčių choras pasirodys Martine restorane — 2500 West 94 Place. Pradžią 5:30, programa 6-8. Maloniai kviečiami į šią šventę atvykti.

• **Lietuvių Fronto**, Tarybos narys Dr. Ferdinandas Kaunas, 1407 So. 49 Court, Cicero 50, Illinois, savo įnašą LF papildė 500 dolerių ir Dr. Jonas Šalna, gyvenantis Round Lake Beach, Illinois, savo įnašą Lietuvių Fonde papildė 200 dolerių.

• **Dr. Gediminas Byla-Bylaitis**, 2737 West 71st St., Chicago, Illinois, įnešė Lietuvių Fondo sąskaiton šimtą dolerių, pažadėdamas įnašą padidinti iki tūkstančio dol. Dr. G. Bylaitis turi įsigijęs nervų ir smegenų chirurgo specialybę. Tai be rodo vienintelis lietuvių gydytojų, dirbęs šioje medicinos srityje.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

Tragiškai žuvus

VINCUI ŠVARCUI,

broliui JONUI, šeimai ir artimiesiems gilią

užuojautą reiškia ir kartu liūdi

A. ir V. Giedraičiai,
S. ir V. Gedgaudai,
A. ir V. Juodvalkiai,
I. ir A. Kuprevičiai,
M. ir K. Marcinkevičiai,
A. ir V. Raulinaičiai

VINCENTUI ŠVARCUI

tragiškai mirus, jo šeimai, motinai ir broliui JONUI ŠVARCUI su šeima gilią užuojautą reiškia

Edmundas ir Jadvyga
Č a p a i

Mielam prieteliui

KAZIMIERUI GAIŽUČIUI

ir šeimai, jo brangiai Motinai Lietuvoje mirus, reiškiamo gilią užuojautą

Karolis Cicėnas su šeima

P A D Ė K A

Lietuvos Laisvės Kovų Invalidų Draugija nuoširdžiai dėkoja už aukas invalidams paremti visiems gerširdžiams aukotojams, aukų rinkėjams ir atskiroms organizacijoms:

Liet. Veteranų S-gos "Ramonė" Clevelando skyriui — \$261.50.

Liet. Veteranų S-gos "Ramonė" Rochesterio skyriui — \$115.00.

Liet. Veteranų S-gos "Ramonė" Detroito skyriui — \$73.49.

Liet. Veteranų S-gos "Ramonė" Omahos skyriui — \$52.00.

D. L. K. Birutės D-jos Detroito skyriui — \$25.00.

Juozui Matiukui — \$10.00.

Lietuvos Laisvės Kovų Draugijos Valdyba

CHICAGO

Visų Chicago lietuviškų organizacijų dėmesiai

Vasario 17 d., 2 val. p. p. Marijos aukštesniosios mokyklos salėje ALT Chicago skyrius rengia iškilmingą Lietuvos Nepriklausomybės 45 metų sukakties minėjimą. Valdyba kviečia visas organizacijas dalyvauti su savo vėliavomis. Vėliavas tvarko Vl. Šoliūnas, RE 7-5096. Prašoma jam apie dalyvavimą pranešti ne vėliau vasario 10 d., kad tinkamai būtų galima suplanuoti vėliavų nešimo tvarką.

Šia proga taip pat kviečiamos visos organizacijos paraginti savo narius dalyvauti šiame minėjime.

Klaipėdos sukilimo 40 metų sukakties Toronte minėjimo dalis svečių. Prieky tautiniuose rūbuose sėdi Mažosios Lietuvos patriarcho duktė E. Jankutė ir sūnus Kristupas Jankus. Toliau matyti P. Dabkus, F. Senkus, J. Preikšaitis ir kt.

Mažosios Lietuvos istorinio sukilimo sukakties minėjimas Toronte

Klaipėdos krašto sukilimo 40 metų sukakties minėjimas Toronte įvykęs sausio 13 d. Prisikėlimo parapijos salėje, praėjo gana įspūdingai. Minėjimą ruošė KLB vietos apylinkė, Mažosios Lietuvos bičiuliai ir ML rezistencinis sąjūdis.

Minėjimą trumpu įžangos žodžiu pradėjo L. Tamošauskas. Invokaciją, daug tyros lietuviškos parodydamas, paskaitė kun. P. Ažubalis.

Konsulas dr. J. Žmuidzinas savo žodyje priminė, kad vis praeitis buvo ir tebėra mūsų tautinės gyvybės versmė. Jinai vedė per didžiausias mūsų tautos su temas į laisvę ir į sausio 15-ją, t. y. Mažosios Lietuvos dalies įsijungimą į laisvą ir nepriklausomą Lietuvos valstybę.

A. Lymanas, Lietuvos Pajūrio redaktorius, kalba minėjime. S. Dabkaus nuotrauka

Šioje Prūsų Lietuvos kovoje už išsilaisvinimą išėina visa eilė mažlietuvių veikėjų, patriotų, be kurių kažin ar būtų įvykęs šis istorinis sukilimas. Konsulas suminėjęs visą eilę vardų, pasidžiaugė matydamas šios dienos paskaitininką — Prūsų Lietuvos sūnų — Lymaną, kuris palaikydamas savo gimtosios žemės, kaip lietuviškos spaudos lopšio, tradiciją, redaguoja "Lietuvos Pajūrį", kartu puoselėdamas viltį išvysti visas etnografines Mažosios Lietuvos žemes įjungtas į vieną laisvą ir nepriklausomą Lietuvos valstybę.

Paskaitą šios garbingos sukakties proga skaitė Mažosios Lietuvos veikėjas iš Montrelio A. Lymanas. Jis pabrėžė, kad 1923 m. sausio 15 d. rytą buvo išspręstas Lietuvos priėmimo prie iūros klausimas. Mūsų valdovai anais laikais mažai kreipė dėmesio į vakarus, o žiūrėjo į rytus, jie padarė didelę klaidą palikdami Mažąją Lietuvą.

Prelegentas nušvietęs Klapėdos uosto augimą ir jo reikšmę Lietuvai, priėjo vėl prie tų pačių kaimynų, kurie nerimavo ir tik laukė progos vėl pavergti. Šiandien Mažosios Lietuvos visuomenė sudaro rusai, kurie nėra to krašto šeimnininkai. Pdrasines kovoti ir išverti, gerbiamas svečias baigė savo paskaitą.

Meninė programa išpildė solistas V. Verikaitis ir Varpo choras padainuodami po keletą dainų. Chorui dirigavo ir solistui akomponavo muz. S. Gailevičius, ir chorui akomponavo muz. D. Skrinkskaitė.

Minėjimu reikia pasidžiaugti, nes susirinkusiems paliko ko gražiausius prisiminimus.

L. Kizaitė ir V. Zabiela minėjime deklamuoja Maironio "Jūratė ir Kastytis". S. Dabkaus nuotrauka

DETROIT

KALĖDINĖ SUEIGA

Jau ketvirtį metų, kaip Detroito Mindaugo d-vės suruošia Kalėdinę Eglutę savo jaunesniems broliams ir sesutėms vilkiukams ir paukštytėms. Ir šiemet, sausio 6 d., Lietuvių Namuose porą valandų praleido gražioji kalėdinė nuotaka.

Mindaugo d-vės draugininkas sktn. Algirdas Vaitiekaitis atnešė nuotraukų iš Mindaugo d-vės veiklos ir įvairius ženklus, kuriais Mindaugo d-vė buvo Amerikos Skautų s-gos apdovanota už pavyzdžius pasirodymus sąskrydžių metu. Prieš sueigą skautai ir jų tėvai peržiūrėjo nuotraukas ir ženklus.

Sueiga buvo pradėta sugiedant keletą kalėdinių giesmių. Tuo laiku pasirodė Kalėdų Senelis. Jis įnešė daug gyvūnų vaizdžiai pasakodamas apie kelionę į šią sueigą, pasidžiaugė gražiai sugiedotom giesmėm ir perdavė Vasario 16 gimnazijos skautų padėką už 1962 m. jiems nusiųstą Gerojo Darbelio auką. Skautai ir tėveliai ir šiemet nuoširdžiai prisidėjo prie gerojo darbelio aukos, ir ten pat surinko \$18,39 Vasario 16 gimnazijos skautams.

Išskelavus seneliui skautai, pasidalinę grupėmis pravedė keletą gyvų žaidimų, palydint akordeonui pašoko "Noriu Miego" ir keletą ratelių, kuriuos neišskentė neįsijungę ir tėveliai. Kada visi pavargo, dr. Eug. Gurskytė-Paužienė parodė kelias spalvotas filmas iš 1960 ir 61 m. Kalėdinių sueigų, 1961 m. Kaziuko mugės ir 1961 metų Vasario 16-tosios sueigos.

Filmus visi sekė su didžiausiu susidomėjimu, nes tiek jauniems, tiek vyresniems buvo įdomu stebėti veidus, kurie taip greitai keičiasi, stebėti jų išraiškas, kada jie akis įsmeigę seka gražius spalvingus pasirodymus. Filmose liko užfiksuoti daugelis nepamirštamų momentų.

Po filmų visi kupini įspūdžių išsiskirstė.

Ikli pasimatymo prie sekančios kalėdinės eglutės.

S. Kaunelienė.

MADŲ PARODA

Su dideliu pasisekimu praėjusi madų paroda Chicagoje, o vėliau Clevelande, š.m. vasario mėn. 9 d. rengiama ir Detroito. Iš Chicago sutiko atvykti tos pačios modeliutojos ir atgabenami jų demonstruoti modeliai. Su jomis kartu dalyvaus ir keletas detroitiešių. Detroito lietuviškoji visuomenė yra kviečiama gausiai dalyvauti. Atvykę į parodą įsitinkinsite, kad mūsų lietuviškos ne tik gražios, bet ir sumanios ir darbščios. Jos puikiai sugeba savo tipai prisiderinti tinkamus rūbus ir juos pačios pasiūdina. Įvertinkime viešnių pasiūlymą -- jos atvyksta pas mus be jokio atlyginimo. Puošnaus vakaro pranešėja sutiko būti Bronė Jarmekienė.

Paroda įvyks Lietuvių Namų salėje, 3009 Tillman St., 7 val. vakare. Viešnios ir svečiai bus vaišinami kavute. Visas parodos pelnas skiriamas arkiv. Matulaičio namų statybai paremti. Parodą rengia Putnam Seselių Rėmėjų Būrelis Detroito.

Bilietus įsigyti galima kioske prie šv. Antano bažnyčios, Gaivoje, VI. Paužos krautuvėje ir pas pavienius platintojus. Bilieto kaina \$1.50.

Patartina bilietais apsirūpinti iš anksto, nes paroda susidomėjimas yra didelis, laukiant iki paskutinės dienos jų gali pritrūkti. Rengėjos

Lietuvos gen. konsulas Kanadoje dr. J. Žmuidzinas. S. Dabkaus nuotrauka

PHILADELPHIA

Kultūrinė popietė

Lietuvių Moterų Atstovybės Philadelphijos Klubas sausio 27 d., 4 val. p. p. Lietuvių Banko patalpose, 2-204 N. Broad St. ruošia kultūrinę popietę. Emilija Čekienė skaitys paskaitą tema: "Išėjimas lietuvis — lietuvis šių dienų kelyje į Lietuvos laisvę." Tema labai aktuali, todėl visos narės su šeimomis ir svečiais prašomos gausiai dalyvauti. Po paskaitos vaisės.

LIETUVOS ISTORIJA GERIAUSIA DOVANA

Visomis progomis geriausia dovana yra Tėvynės Mylėtojų Draugijos išleista Lietuvos Istorija, didelio formato, 1.000 puslapių su 430 paveikslų, tvirtais gražiais apdais. Jos kaina su prisijungimu tik 12 dolerių. Užsakymai išpildomi skubiai. Siunčiant užsakymus, prašome pažymėti, kad sužinojote per Dirvą. Kreiptis šiuo adresu: M. Kasparaitis, 1827 Linden Ave., Racine, Wis.

Užsake negailėsite, o gavusieji Lietuvos Istoriją kaip dovaną, bus labai patenkinti.

DIRVAI AUKOJO

L. Ramančionis, Brooklyn... 2.00
K. Kasakaitis, Chicago..... 5.00
P. Budininkas, Gary..... 5.00
K. Kalendra, Concord..... 5.00
K. Morkūnas, Cleveland..... 2.00

VISAIS

APDRAUDOS
REIKALAI,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę

PAULINA

MOZURAITIS-BENNETT

HI 2-4450

642 Meadow Lane Dr.

CLEVELAND 24